

Länsförsäkringar Bergslagen

Årsredovisning

2017

Innehåll

Inledning

- 3 Vd har ordet

Verksamheten

- 5 Förvaltningsberättelse
- 6 Femårsöversikt

Finansiella rapporter

- 7 Resultaträkning
- 8 Balansräkning
- 10 Rapport över förändring i eget kapital
- 11 Kassaflödesanalys
- 12 Resultatanalys
- 13 Noter till resultat- och balansräkningen
- 34 Underskrifter

Övrig information

- 35 Revisionsberättelse
- 38 Bolagets fullmäktige
- 39 Bolagsstyrningsrapport
- 41 Företagsledning och styrelse
- 42 Ord och uttryck

Hela vår affärsidé handlar om hållbarhet

Vd har ordet. Länsförsäkringar Bergslagen är en naturlig del av ett hållbart samhälle. Att människor hjälps åt att se till att bostäder och gårdar som brunnit ner byggs upp igen är grundtanken bakom varför bolaget startades för 170 år sedan. Idag är vi ett modernt företag, men har samma affärsidé, nu som då. Det kallar vi hållbart.

Försäkringsverksamheten har sedan 1848 utvecklats till att omfatta mängder av händelser som kan drabba enskilda och företag, men grunden är fortfarande att säkerställa att människor och verksamheter kan leva vidare, trots oväntade skadehändelser. Det bidrar till ett hållbart och väl fungerande samhälle, vilket även möjligheterna att spara till pension och skydda efterlevande, att ge människor möjlighet att köpa en bostad, starta företag eller spara på ett tryggt och säkert sätt gör.

Länsförsäkringar Bergslagen är kundägt, vilket är ett annat perspektiv på det hållbara. Mer än hälften av den vuxna befolkningen i vårt verksamhetsområde är kunder och när ägarnas och kundernas långsiktiga mål är samma blir allt så mycket lättare.

Omvärldens förändringar

2017 var ett händelserikt år där spänningar och oro tenderar att öka. Vi har alla kunnat följa Nordkoreas experimenterande, det nya ledarskapet i USA och ett Ryssland på fram-marsch. Ett antal terrorattacker har skett

under året, där även Sverige drabbades - i Stockholm den 7 april - med flera döda. De geopolitiska riskerna ökar i världen.

Ekonomi i de utvecklade länderna har förstärkts och tycks vara nära en konjunkturtopp. Optimism, Låg arbetslöshet, högt kapacitetsutnyttjande, högt värderade börser, investeringar för framtiden är tydliga tecken. Återhämtningen efter finanskrisen och den successivt förbättrade konjunkturen har varit ovanligt utdragen, mycket på grund av penningpolitiska insatser på många håll.

>>>

Alla aktiviteter under rubriken "Me too" har påverkat samhället på ett genomgripande sätt. Sannolikt har vi fått uppleva den största enskilda insatsen för jämställdhet i modern historia, vilket också är viktigt för ett hållbart samhälle.

Digitaliseringen blir en allt mer självklar del av utvecklingen och delningsekonomi är på väg att slå igenom på allvar. Ser man exempelvis på bilägandet, så förändras det successivt. Leasing och möjligheter till korttidshyra ökar och allt fler väljer att klara sig utan bil. Självkörande bilar testas och instrument för att följa hur vi kör utvecklas i rask takt. Allt detta kommer att påverka försäkringsbranschen och vi följer utvecklingen med spänning.

Verksamheten under året som gått

2017 var ännu ett framgångsrikt år för bolaget. Tillväxt i samtliga affärer, ökade marknadsandelar och positivt resultat i samtliga affärsgränar. Den tråkiga utvecklingen av skadekostnaderna fortsätter dessvärre och vi tvingas till allt fler och allt mer drastiska åtgärder för att komma till rätta med dessa. Extra satsning på skadeförebyggande åtgärder, prisjusteringar och förändringar i vårt Guldkundskoncept har genomförts under året i syfte att återgå till den lönsamhet i sakaffären som vi anser rimlig i ett kundägt bolag.

Trots att oron i världen ökat, har finansmarknaderna utvecklats väl i stora delar av världen. De låga räntorna fortsätter på många håll och gör att kapitalet flyttas till allt mer riskfyllda placeringar, vilket i sin tur driver upp priserna på världens börser. Under 2017 hade Länsförsäkringar Bergslagen en avkastning på tillgångarna på 11,3 procent, trots en stor del placerat i lågförrentande obligationer. Det har gjort att 2017 blev bolagets genom tiderna bästa resultat.

” Det är lättare att hålla en stadig kurs när ägarnas och kundernas långsiktiga mål är samma.

Med det som utgångspunkt, har styrelsen fattat beslut om att lämna återbäring under 2018.

Under året har vi haft fokus på att erbjuda kunderna försäkringsgenomgångar, via personlig rådgivning eller på vår hemsida. Ett annat fokusområde har varit sparande, något som är viktigt för alla. Genom aktiv rådgivning säkerställer vi att respektive kund har rätt sammansättning på sitt sparande, utifrån sparhorisont och riskbenägenhet.

Nöjda kunder

Under året har det fortsatt visa sig att det kundägda, det lokala och helhetserbjudanden är det som kunderna uppskattar. Undersökningen SKI (Svenskt KvalitetsIndex) ger oss bäst betyg av alla på marknaden för bank, privat försäkring och fastighetsförmedling. Fantastiskt roligt och ett kvitto på att mycket av det vi gör är rätt.

Kunderna vill i allt högre utsträckning göra sina försäkrings- och bankärenden på nätet, när de själva vill. Trots digitaliseringen och kundernas ändrade beteende, har vi ökat antalet medarbetare under året. Antalet kunder växer och antalet skador likaså och därmed förändras behovet av personal. Vi vill hålla en

god service och en aktiv kundvård, vilket gör att personalstyrkan fortsätter öka.

Duktiga medarbetare och nöjda kunder är bolagets två viktigaste tillgångar, trots att de inte syns i balansräkningen. Jag vill därför avsluta med att tacka alla engagerade och kompetenta medarbetare, chefer och franchisetagare för ett mycket gott arbete under 2017.

Mikael Sundquist

*Verkställande direktör
Länsförsäkringar Bergslagen*

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Bergslagen avger härmed årsredovisning för 2017, bolagets 170:e verksamhetsår.

Samtliga belopp anges i Tkr i både koncern och moderbolag om inget annat anges.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Året har kännetecknats av fortsatt tillväxt inom såväl försäkringsverksamheten, som bank och pension. Brand i en bostadsrättsförening på Gryta blev en av bolagets största skada för året, med en skadekostnad på över 22 Mkr. Vid så stora skador träder den återförsäkringslösning som bolaget tecknat in.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER VERKSAMHETSÅRETS SLUT

Inga väsentliga händelser har inträffat efter verksamhetsårets slut.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelse

Försäkringsbeståndet inom sakförsäkring ökade med 7 196 försäkringar under året, vilket är ett resultat av såväl stark försäljning som bra kundvård. Både sak- och motoraffären ökade inom såväl privatsegmentet som företag och lantbruk. Premieinkomst brutto uppgick till 1 345,2 Mkr (1 253,7). Premieinkomst i direkt försäkring ökade till 1 281,0 Mkr (1 196,2), vilket är ett resultat av den starka försäljningen inom hela sakförsäkringsrörelsen. Ökning noteras inom samtliga produkter. Premieinkomst inom mottagen återförsäkring uppgick till 64,2 Mkr (57,5). Premieintäkt före avgiven återförsäkring uppgick till 1 314,5 Mkr (1 216,9) vilket är 97,6 Mkr mer än året innan. Uppdelningen av premieintäkten mellan direkt försäkring och mottagen återförsäkring framgår av nedanstående tabell.

Premieintäkt	2017	2016
<i>Direkt försäkring</i>		
Hem, villa, fritidshus	263,6	239,6
Sjuk- och olycksfall	44,5	35,1
Företag, fastighet, lantbruk	370,4	341,5
Trafik	195,6	189,1
Motorfordon	377,3	353,7
Totalt direkt försäkring	1 251,4	1 159,0
Mottagen återförsäkring	63,2	57,9
Total premieintäkt	1 314,60	1 216,9

Premier för avgiven återförsäkring uppgick till 80,5 Mkr (73,7). Premieintäkten efter avgiven återförsäkring uppgick till 1 234,0 Mkr (1 143,2). Skadekostnaden f.e.r. blev 23,8 Mkr högre än föregående år och uppgick till 1 007,9 Mkr (984,1).

Avvecklingen av tidigare års avsättningar för oreglerade skador f.e.r. resulterade i ett överskott på 35,5 Mkr (17,4). Skadekostnadsprocenten f.e.r. uppgick till 81,7 % (86,1). Driftskostnader f.e.r. i koncernens försäkringsrörelse uppgick till 197,8 Mkr (198,3). Driftskostnadsprocenten f.e.r. uppgick till 16,0 % (17,3). De totala driftskostnaderna för alla bolagets verksamheter (inkl skadereglering, bank, liv, Agria och fastighetsförmedling) uppgick till 413,0 Mkr (406,4) (not 6). Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring uppgick i koncernen till 35,0 Mkr (-22,3).

Kapitalförvaltning

Koncernens placeringstillgångar uppgick till 6 014,5 Mkr (5 527,7) vid verksamhetsårets slut. Året som helhet blev riktigt bra, i och med att världens börser fortsatte att utvecklas bra, samtidigt som fastighetsinnehaven ökade i värde. Stockholmsbörsens index slutade på 6,4 procent. Totalavkastningen på koncernens kapitalplaceringar uppgick till 678,7 Mkr (505,5), vilket motsvarar 11,3 % (9,6). Direktavkastningen uppgick till 68,5 Mkr (78,9), vilket motsvarar 1,1 % (1,5).

Liv och bank

Bolagets livförsäkringsverksamhet resulterade i ett resultat på 4,6 Mkr (-5,4) under verksamhetsåret. Bankverksamheten resulterade i ett överskott på 20,7 Mkr (9,3). Liv- och bankverksamheterna redovisas under Övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under icke teknisk redovisning samt i not 9.

RESULTAT

Koncernens resultat före skatt uppgick till 540,1 Mkr (461,7) och årets resultat efter skatt till 455,3 Mkr (375,5). Skatt på årets resultat uppgick till 84,7 Mkr (86,2). Skatten redovisas i not 10.

Summa övrigt totalresultat för perioden, brutto efter skatt, uppgick till 17,4 Mkr (1,3). Årets totalresultat uppgick till 473,2 Mkr (376,8). Skatt på övrigt totalresultat uppgick till 4,9 Mkr (0,4).

HÅLLBARHETSRAPPORT

Bolagets hållbarhetsrapport återfinns i rapporten Verksamhetsåret & Hållbarhetsrapport som finns på Länsförsäkringar Bergslagens hemsida.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten f.e.r. på 84,0 % (82,5) under senaste 5-årsperioden återspeglar försäkringsrisken. För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar bolaget återförsäkring. Återförsäkringskyddet beskrivs mer ingående i not 2.

Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 64,2 Mkr (57,5) eller 4,8 % (4,6) av totala premieinkomsten. Största risken i mottagen affär bedöms vara den i affären ingående Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i Nordiska Kärnförsäkringspoolen uppgår för bolagets del till 34,3 Mkr.

I vår kapitalförvaltning har vi identifierat placeringsrisker bestående av kursrisk, valutarisk, fastighetsrisk samt ränterisk. I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Bergslagen (578000-9956) samt de helägda dotterbolagen Fastighets AB Congresshuset i Västerås (556185-9835), Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB (556683-5855) och Fastighetsförmedling i Lindesberg AB (556848-4041).

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Koncernens egna kapital inklusive årets resultat uppgår till 3 465,1 Mkr (2 991,9).

Dotterbolag

Länsförsäkringar Bergslagen äger aktier i tre helägda dotterbolag. Fastighets AB Congresshuset i Västerås vars verksamhet är att förvalta egen fastighet för uthyrning till konsert-, konferens- och restaurangverksamhet samt kontorslokaler, Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB vars verksamhet är att äga och förvalta aktier i publika aktiebolag samt Fastighetsförmedling i Lindesberg AB vars verksamhet är att förmedla fastigheter (not 12).

Förslag till resultatdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets resultat för moderbolaget, 233 266 391 kr jämte balanserad vinst, 1 342 137 498 kr, totalt 1 575 403 889 kr överförs i ny räkning.

Femårsöversikt

KONCERNEN	2017	2016	2015	2014	2013
RESULTAT					
Premieintäkter f.e.r.	1 234 045	1 143 193	1 049 862	1 020 998	897 237
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen *)	13 953	25 050	2 427	13 966	16 245
Försäkringsersättningar f.e.r.	-1 007 908	-984 132	-852 451	-835 862	-801 713
Driftskostnader f.e.r.	-197 879	-198 288	-178 714	-172 705	-155 866
Övriga tekniska kostnader f.e.r.	-7 219	-8 112	-3 754	-3 850	
Tekniskt resultat före återbäring	34 992	-22 289	17 370	22 547	-44 097
Återbäring	-164 833	-	-	-	-
Försäkringstekniskt resultat i försäkringsrörelsen	-129 841	-22 289	17 370	22 547	-44 097
Finansrörelsens resultat	643 108	478 749	303 376	371 830	284 157
Övriga intäkter och kostnader	27 324	5 268	1 835	-4 687	-21 424
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	540 591	461 728	322 581	389 690	218 636
ÅRETS RESULTAT EFTER BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT	455 872	375 511	283 811	336 783	169 180
ÅRETS TOTALRESULTAT	472 631	376 802	285 102	338 074	182 392
*) Kalkylränta	0,3%	0,2%	0,9%	0,9%	1,2%
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringsstillgångar, verkligt värde	6 014 472	5 527 659	4 792 427	4 431 112	3 667 850
Premieinkomst f.e.r. P	1 264 676	1 180 009	1 092 377	1 052 538	934 794
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	2 597 419	2 269 092	2 073 971	1 973 402	1 475 171
KONSOLIDERINGSKAPITAL					
Beskattat eget kapital	3 465 100	2 991 874	2 615 072	2 329 970	1 991 896
Uppskjuten skatt	670 397	590 618	517 596	479 010	426 062
Konsolideringskapital K	4 135 497	3 582 492	3 132 668	2 808 980	2 417 958
Konsolideringsgrad K/P	327%	304%	287%	267%	259%
Erforderlig solvensmarginal **)	-	-	231 700	213 121	172 741
Kapitalbas	-	-	3 132 668	2 808 980	2 147 958
Kapitalbas SII **)	4 142 180	3 564 919	-	-	-
SCR - Solvency Capital Requirement	2 044 823	1 768 646	-	-	-
SCR-kvot	203%	201%	-	-	-
MCR - Minimum Capital Requirement	511 206	461 898	-	-	-
MCR-kvot	810%	805%	-	-	-
**) Enligt Solvens II. Primärkapital 100 %. För definition, se Ord och uttryck					
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent f.e.r.	81,7%	86,1%	81,2%	81,9%	89,4%
Driftskostnadsprocent f.e.r.	16,0%	17,3%	17,0%	16,9%	17,4%
Totalkostnadsprocent, brutto	97,7%	103,4%	98,2%	98,8%	106,7%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning ***)	1,1%	1,5%	1,8%	1,9%	2,0%
Totalavkastning ***)	11,3%	9,6%	6,5%	9,2%	8,7%
***) I beräkningen av direkt- och kapitalavkastningen har marknadsvärdet på fastigheterna reducerats med de låneskulder som hör till fastigheterna.					

Resultaträkning

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	Noter	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
		2017	2016	2017	2016
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)					
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	3	1 345 153	1 253 739	1 345 153	1 253 739
Premier för avgiven återförsäkring	3	-80 477	-73 730	-80 477	-73 730
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-30 631	-36 816	-30 631	-36 816
S:a premieintäkter		1 234 045	1 143 193	1 234 045	1 143 193
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	13 953	25 050	13 953	25 050
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	5	-922 504	-937 436	-922 504	-937 436
Återförsäkrares andel	5	37 896	110 747	37 896	110 747
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring		-170 855	-52 714	-170 855	-52 714
Återförsäkrares andel		47 555	-104 729	47 555	-104 729
S:a försäkringsersättningar		-1 007 908	-984 132	-1 007 908	-984 132
Driftskostnader	6, 27, 28	-197 879	-198 288	-200 028	-199 850
Övriga tekniska kostnader	7	-7 219	-8 112	-7 219	-8 112
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring		34 992	-22 289	32 844	-23 851
Återbäring		-164 833	-	-164 833	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-129 841	-22 289	-131 989	-23 851
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-129 841	-22 289	-131 989	-23 851
Kapitalavkastning, intäkter	8	247 936	152 172	249 133	168 191
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8	417 975	364 831	259 520	233 003
Kapitalavkastning, kostnader	8	-8 054	-9 919	-8 053	-9 919
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	8	-796	-3 285	-1 396	-3 285
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-13 953	-25 050	-13 953	-25 050
Övriga intäkter och kostnader	9	27 323	5 268	27 323	5 268
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		540 591	461 728	380 586	344 357
Bokslutsdispositioner					
Förändring av säkerhetsreserv		-	-	-80 000	-100 000
Förändring av periodiseringsfond		-	-	-1 000	3 400
Resultat före skatt		540 591	461 728	299 586	247 757
Skatt på årets resultat	10	-84 719	-86 217	-66 319	-64 393
ÅRETS RESULTAT		455 872	375 511	233 266	183 364
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT					
Årets resultat		455 872	375 511	233 266	183 364
<i>Övrigt totalresultat för året</i>					
Vinst vid omvärdering av rörelsefastigheter		22 255	1 655	-	-
Skatt hänförlig till poster i övrigt totalresultat	10	-4 896	-364	-	-
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		17 359	1 291	-	-
SUMMA TOTALRESULTAT		473 231	376 802	233 266	183 364

Balansräkning

TILLGÅNGAR	Noter	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
		2017	2016	2017	2016
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark	11				
Förvaltningsfastigheter		605 000	475 700	473 355	346 455
Rörelsefastigheter		103 355	82 755	-	-
Aktier och andelar i koncernföretag	12	-	-	416 915	368 000
Aktier och andelar	13, 14	4 230 990	3 880 417	3 113 808	2 964 965
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13, 14	1 073 378	1 086 374	1 073 378	1 086 374
Övriga lån		731	1 328	22 435	25 291
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		1 018	1 085	1 018	1 085
S:a placeringstillgångar		6 014 472	5 527 659	5 100 909	4 792 170
ÅF:s andel av försäkringstekniska avsättningar					
Oreglerade skador	20	343 599	296 044	343 599	296 044
S:a ÅF:s andel av försäkringstekniska avsättningar		343 599	296 044	343 599	296 044
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	15	491 832	438 092	491 832	438 092
Fordringar avseende återförsäkring		24 097	22 888	24 097	22 888
Aktuell skattefordran		7 671	11 838	7 671	11 838
Uppskjuten skattefordran		993	816	993	816
Övriga fordringar		23 495	11 205	22 259	10 649
S:a fordringar		548 088	484 839	546 852	484 283
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar och varulager	16	9 550	10 645	5 059	4 760
Kassa och bank		573 032	193 673	564 357	186 116
S:a andra tillgångar		582 582	204 318	569 416	190 876
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		9 896	2 592	9 835	1 503
Förutbetalda anskaffningskostnader	17	15 962	15 728	15 962	15 728
S:a förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		25 858	18 320	25 797	17 231
SUMMA TILLGÅNGAR		7 514 599	6 531 180	6 586 573	5 780 604

Balansräkning

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	Noter	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
		2017	2016	2017	2016
Eget kapital					
Uppskrivningsfond		-	-	77 412	77 412
Reservfond		-	-	27 211	27 211
Reserver		59 838	42 479	-	-
Balanserad vinst		2 929 390	2 573 884	1 342 137	1 158 773
Årets resultat		475 872	375 511	233 266	183 364
S:a eget kapital		3 465 100	2 991 874	1 680 026	1 446 760
<i>Varav bundet eget kapital</i>				104 622	104 622
<i>Varav fritt eget kapital</i>				1 575 404	1 342 137
Obeskattade reserver	18			1 281 489	1 200 489
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)					
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	19	561 729	531 115	561 729	531 115
Oreglerade skador	20	2 209 289	2 028 830	2 209 289	2 028 830
Återbäring och rabatter		170 000	5 191	170 000	5 191
S:a försäkringstekniska avsättningar		2 941 018	2 565 136	2 941 018	2 565 136
Andra avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	21	5 916	5 807	5 916	5 807
Avsättning för uppskjuten skatt	22	670 397	590 618	367 408	310 489
Övriga avsättningar	23	4 500	635	4 500	635
S:a andra avsättningar		680 813	597 060	377 824	316 931
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring	24	634	330	634	330
Skulder avseende återförsäkring		18 380	14 514	18 380	14 514
Derivat	13,14	9 195	13 522	9 195	13 522
Övriga skulder	25	232 815	183 300	114 826	60 854
S:a skulder		261 024	211 666	143 035	89 220
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		166 644	165 444	163 181	162 068
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 514 599	6 531 180	6 586 573	5 780 604

Kassaflödesanalys

DIREKT METOD	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2017	2016	2017	2016
LÖPANDE VERKSAMHET				
<i>Försäkringsrörelsen</i>				
Premiebetalningar	1 293 962	1 223 113	1 293 962	1 223 113
Utbetalningar av premier till återförsäkrare	-76 610	-73 785	-76 610	-73 785
Skadeutbetalningar	-922 504	-937 435	-922 504	-937 435
Skadebetalningar från återförsäkrare	36 687	108 339	36 687	108 339
Driftsutgifter	-189 922	-162 366	-193 609	-153 573
Utbetalningar av återbäring	-25	-51	-25	-51
Ersättning för övertagna reserver	9 070	-	9 070	-
<i>Kapitalförvaltningen</i>				
Direktavkastning	53 768	75 590	53 937	92 141
Nettoinvesteringar i:				
- aktier & andelar i koncernföretag	-	-	-500	-150 000
- finansiella placeringstillgångar	186 205	-314 865	188 669	-174 969
Betald skatt	-10 014	-13 725	-9 577	-13 295
Kassaflöde från den löpande verksamheten	380 617	-95 185	379 500	-79 515
Investeringsverksamheten				
Nettoinvesteringar i materiella tillgångar	-1 259	952	-1 259	952
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 259	952	-1 259	952
Årets kassaflöde	379 358	-94 233	378 241	-78 563
Likvida medel vid årets början	193 674	287 906	186 116	264 679
Årets kassaflöde	379 358	-94 233	378 241	-78 563
Likvida medel vid årets slut	573 032	193 673	564 357	186 116

Resultatanalys

MODERBOLAGET – Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat

	Not	Direkt försäkring i Sverige						Summa dir.förs. i Sverige	Mottagen återförsäkring
		Totalt 2017	Hem Villa Fritidshus	Företag Fastighet Lantbruk	Sjuk- & olycksfall	Motorfordon	Trafik		
Premieintäkt f.e.r.	1	1 234 045	253 491	328 883	42 143	371 338	174 963	1 170 818	63 227
Kapitalavkastning från finansrörelsen		13 953			1 408	-	7 651	9 059	4 894
Försäkringsersättningar f.e.r.	2	-1 007 908	-233 181	-216 299	-57 008	-269 906	-172 588	-948 982	-58 926
Driftskostnad f.e.r.		-200 028	-44 088	-62 093	-19 104	-47 589	-26 514	-199 388	-639
Övriga tekniska kostnader f.e.r.		-7 219					-7 219	-7 219	
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		32 844	-23 778	50 491	-32 561	53 843	-23 707	24 288	8 556
Avvecklingsresultat									
Avvecklingsresultat, brutto		33 183	-2 235	21 085	-1 794	5 163	10 964	33 183	-
Återförsäkrars andel		2 288	2 007	8 543	3 370	13	-11 646	2 288	-
Avvecklingsresultat f.e.r.		35 471	-228	29 628	1 576	5 176	-682	35 471	-
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-561 729	-122 993	-141 339	-23 784	-177 863	-92 209	-558 188	-3 541
Avsättning för oreglerade skador		-2 209 289	-122 101	-326 284	-222 330	-59 857	-864 318	-1 594 890	-614 399
Avsättning för återbäring		-170 000	-36 883	-46 258	-6 256	-53 134	-27 469	-170 000	-
Summa försäkringstekniska avsättningar, efter avgiven återförsäkring		-2 941 018	-281 977	-513 881	-252 370	-290 854	-983 996	-2 323 078	-617 940
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		343 599	1 870	103 335	7 755	38	230 601	343 599	-
NOTER TILL RESULTATANALYS									
NOT 1									
Premieintäkt f.e.r.		1 234 045	253 491	328 883	42 144	371 338	174 963	1 170 819	63 226
Premieinkomst före avgiven återförsäkr.		1 345 153	271 897	372 611	51 000	388 127	197 325	1 280 960	64 193
Premier för avgiven återförsäkring		-80 477	-9 085	-41 483	-2 393	-6 926	-20 590	-80 477	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-30 631	-9 321	-2 245	-6 463	-9 863	-1 772	-29 664	-967
NOT 2									
Försäkringsersättningar f.e.r.		-1 007 908	-233 180	-216 299	-57 008	-269 907	-172 588	-948 982	-58 926
Utbetalda försäkringsersättningar		-884 609	-222 707	-214 785	-25 192	-272 550	-114 733	-849 967	-34 641
Före avgiven återförsäkring		-837 104	-201 098	-220 204	-19 961	-247 845	-113 355	-802 463	-34 641
Återförsäkrars andel		37 896	4 352	21 096	-	267	12 181	37 896	-
Skaderegleringskostnader		-85 400	-25 961	-15 676	-5 231	-24 973	-13 559	-85 400	-
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.		-123 300	-10 473	-1 514	-31 816	2 643	-57 855	-99 015	-24 285
Före avgiven återförsäkring		-170 855	-8 501	-51 587	-39 177	2 898	-50 203	-146 570	-24 285
Återförsäkrars andel		47 555	-1 973	50 073	7 361	-255	-7 651	47 555	-

Noter till resultat- och balansräkningen

Om inget annat anges, avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga belopp anges i Tkr och är avrundade till närmaste tusental.

Not 1 Redovisningsprinciper

ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Årsredovisningen och koncernredovisningen avges per 31 december 2017 och avser Länsförsäkringar Bergslagen som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Västerås. Adressen till huvudkontoret är Stora gatan 41, Västerås och organisationsnumret är 578000-9956.

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen för Länsförsäkringar Bergslagen har upprättats i enlighet med Lagen om Årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd 2008:26, RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner, samt International Financial Reporting Standards (IFRS) och tolkningar av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) som antagits av EU.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernen föranleds av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av ÅRFL samt i vissa fall av skatteskäl.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Dessa uppskattningar och bedömningar, som görs av ledningen, är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar ligger till grund för värdering av nivå 3 tillgångar. Se not 14 för information om hur värdering har skett.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av byggnader och mark samt försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Upplysningar om värderingsmetod avseende byggnader och mark framgår av not 11. Värdering av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Nya och ändrade standarder försäkringsföretag till årsredovisningen för räkenskapsåret 2017

Inga av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som för första gången är obligatoriska för det räkenskapsår som började 1 januari 2017 har haft någon väsentlig inverkan på Försäkringsföretaget ABs resultaträkning eller balansräkning.

Nya och ändrade redovisningsprinciper 2017

Inga av de standarder som trätt ikraft och som ska tillämpas för första gången för räkenskapsår som börjar 1 januari 2017 har haft någon väsentlig inverkan på koncernens redovisningsprinciper eller upplysningar för det aktuella räkenskapsåret eller föregående räkenskapsår och förväntas inte heller ha någon väsentlig inverkan på kommande perioder.

Beslutade men ännu inte tillämpade standarder

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2018 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport. Inga av dessa förväntas ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter med undantag av de som följer nedan.

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014 och är antagen av EU. Den ersätter de delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas 3 värderingskategorier för finansiella tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster. För finansiella skulder ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen baserat på verkligt värde alternativet.

Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten. Försäkringsföretag har möjlighet att uppskjuta tillämpningen av standarden till dess att IFRS 17, Insurance Contracts, börjar tillämpas, dock senast 2021. Koncernen har för avsikt att tillämpa möjligheten att skjuta på tillämpningen av IFRS 9 från och med 1 januari 2018 då IFRS 9 annars skulle ha trätt i kraft.

IFRS 15 "Revenue from contracts with customers" reglerar hur redovisning av intäkter, från andra avtal än försäkringsavtal, ska ske. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysningskyldigheten innebär att information om intäktsslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försålda varan eller tjänsten och har möjlighet att använda och erhåller nyttan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. IFRS 15 träder ikraft den 1 januari 2018 och är antagen av EU. Förtida tillämpning är tillåten. IFRS 15 är en heltäckande standard för att bestämma hur stora intäkter som ska redovisas och när dessa intäkter ska redovisas. Denna standard bedöms inte få någon effekt på koncernens finansiella rapporter.

IFRS 16 Leases publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasingavtal och där till hörande tolkningar. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasingtagare ska redovisa en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. I nuläget redovisar inte leasingtagaren operationella leasingar i balansräkningen. Koncernens bedömning är att denna standard inte kommer att ha någon väsentlig effekt på koncernens finansiella rapporter. Standarden ska tillämpas från 1 januari 2019 och är inte antagen av EU.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Noter till resultat- och balansräkningen

Valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat, som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar realiserade värdeförändringar. Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkter f.e.r. samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r. under året. Använda räntesatser visas under not 4.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Koncernen kontrollerar ett företag när den exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt innehav i företaget och har möjlighet att påverka avkastningen genom sitt bestämmande inflytande. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Realiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag och gemensamt kontrollerade företag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Realiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet "Redovisning av försäkringsavtal".

Intäkter för förmedling av bank-, fond- och livtjänster

Bolaget förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke tekniska resultatet under Övriga intäkter och kostnader. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, det vill säga när tjänsten utförts.

Hyesintäkter

Hyesintäkter och kostnader redovisas som driftsnetto under kapitalavkastningen.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderats till verkligt värde) redovisas ränteintäkter med tillämpning av effektivräntemetoden.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörs-skulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder. Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhandena netto. I dessa fall presenteras posterna netto. För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas tillsammans med tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (exempelvis courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader. Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 14.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen. Länsförsäkringar Bergslagen förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, derivat och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som realiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Länsförsäkringar Bergslagen kategoriserar alltid sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen utgörs i balansräkningen av aktier i andra företag än koncern och intresseföretag samt obligationer.

Alla derivat klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS 39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer att låne- och kundfordringar är i behov av nedskrivning. Initialt sker värdering till verkligt värde inklusive transaktionskostnader.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivivränta som beräknades när skulden togs. Initialt sker värdering till verkligt värde inklusive transaktionskostnader.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna

Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av derivat, onoterade aktieinnehav och vissa hybridkontrakt.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Verkligt värde på derivat som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom en användning av värderingsmodeller som är etablerade på marknaden. Nettovinst eller nettoförlust per kategori av finansiella instrument redovisas i not 8.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För de finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastningens intäkter eller kostnader.

ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Byggnader och mark

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter och/eller avkastning genom värdestegring. Initialt redovisas förvaltningsfastigheter till anskaffningskostnad, vilket inkluderar till förvärvet direkt hänförliga utgifter. Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till verkligt värde.

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna har fastställts av ett externt värderingsföretag.

Tillkommande utgifter för förvaltningsfastigheter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska

fördelar som är förknippade med utgiften kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Utgifter som avser utbyten av hela eller delar av identifierade komponenter av fastigheten aktiveras liksom utgifter för helt nya komponenter. Reparationer av förvaltningsfastigheter kostnadsförs i samband med att utgiften uppkommer.

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter är fastigheter som används i en betydande omfattning i den egna verksamheten. Enligt IFRS skall reglerna i IAS 16 tillämpas för rörelsefastigheter i koncernen. Länsförsäkringar Bergslagen har valt att redovisa rörelsefastigheter till ett omvärderat värde, vilket är det verkliga värdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och justering på grund av omvärdering på omvärderingsdagen. Värdeökningar till följd av omvärdering redovisas normalt mot omvärderingsreserv vilket redovisas som övrigt totalresultat och ackumuleras i omvärderingsreserven i eget kapital. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisad värdenedgång avseende samma tillgång, redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. Dock redovisas minskningen i övrigt totalresultat till den del det finns eventuellt befintligt saldo i omvärderingsreserven hänförligt till tillgången. Det ingående verkliga värdet ligger till grund för avskrivningar.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter, konsulttjänster och juristtjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, mark skrivs inte av.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Bergslagen tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Samtliga bolagets försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Noter till resultat- och balansräkningen

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffade skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Samt i förekommande fall avsättning för återbäring och rabatter.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringsavtal. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR-avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering. Uppskattning av avsättningsbehovet görs för flera skadearter med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättning för oreglerade skador är väsentlig för bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom avvikelser mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risker för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2.

Med undantag för skadelivräntor så diskonteras inte avsättning för oreglerade skador. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras till marknadsränta enligt FFFS 2011:22.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuellt nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtal.

Driftskostnader

Driftskostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, skaderegleringskostnader och administrationskostnader. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftskostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniska resultatet som kapitalavkastningskostnader. Driftskostnader i förmedlad affär redovisas under icke tekniska resultatet som övriga intäkter och kostnader.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Försäkringsrörelsen har tillförts en ränta baserat på summan av halva premieintäkter efter avgiven återförsäkring och genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året. Räntesatsen är riskfri ränta, som för 2015 bestämts till 0 procent för kort affär och 0,15 procent för lång affär. Marknadsräntan har under 2015 varit negativ. Länsförsäkringar Bergslagen räknar inte negativ ränta utan har därför satt räntan för kort affär till 0 procent.

För skadelivräntor antas den värdeförändring som sker i dess avsättningar motsvara det rimliga avkastningskrav som föreligger på finansrörelsen och bildar därmed den kapitalavkastning som överförs från finansrörelsen till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen blir positiv om marknadsräntorna går upp och om inflationen stiger, men kan också bli negativ om motsatsen sker.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna aktiveras. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonal. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Återbäring

Styrelsen kan besluta om återbäring till försäkringstagarna då rörelseresultatet är positivt. Efter styrelsens beslut fastställs vilka kriterier som ska ligga till grund för utbetalning. Kostnaden för återbäring redovisas som återbäring i resultaträkningen.

Avsättningar och eventalförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. Om effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, diskonteras det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar marknadsbedömningar, och om det är lämpligt, de risker som är förknippade med förpliktelsen.

En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad på grund av att annullationsansvaret är treårigt. Bolaget reserverar förväntad återbetalning av försäkringspremier.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Bergslagen ska stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till det enskilda årets totala ersättning från banken, vilket innebär att denna risk är begränsad till 80 Mkr.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas mot eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättning till anställda

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda pensionsplaner för ersättningar efter avslutad anställning redovisas som kostnad i resultaträkningen när de uppstår. Förmånsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas på samma sätt som avgiftsbestämda.

Pensioner genom försäkring

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggnads genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget saknar dock tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 6 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Pensioner - övrigt

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställde kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Se not 21.

Kostnader för ersättningar i samband med att personal slutar före den normala tidpunkten redovisas när kostnaden uppstår. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Dotterföretag och intresseföretag

Andelar i dotterföretag och intresseföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag som företaget erhållit från dotterföretag redovisas efter samma principer som sedvanliga utdelningar från dotterföretag. Koncernbidrag som företaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

Fastigheter

Samtliga moderbolagets fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter.

Not 2 Risker och riskhantering

Inledning

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i Länsförsäkringar Bergslagen. Bolagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, och dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Bolaget säljer även livförsäkringar och bankprodukter för Länsförsäkringar Livs och Länsförsäkringar Banks räkning där intjäningsrisken är den mest påtagliga risken vid sidan om den operativa risken.

Denna not omfattar en beskrivning av bolagets riskhantering samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om bolagets risker.

Mål, principer och metoder för riskhantering

Bolagets verksamhet är förenad med risktagande vilket medför att bolaget måste ha ett ändamålsenligt system för riskhantering och regelefterlevnad. För att uppnå effektivitet är systemet väl integrerat med företagsstyrningen och innehåller metoder för intern styrning och kontroll. Målet med riskhanteringen är att verksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande som aldrig äventyrar bolagets långsiktiga lönsamhet och existens. Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras.

Ett viktigt syfte är också att tillse att bolaget har en betryggande solvens i förhållande till de risker bolaget är exponerat för.

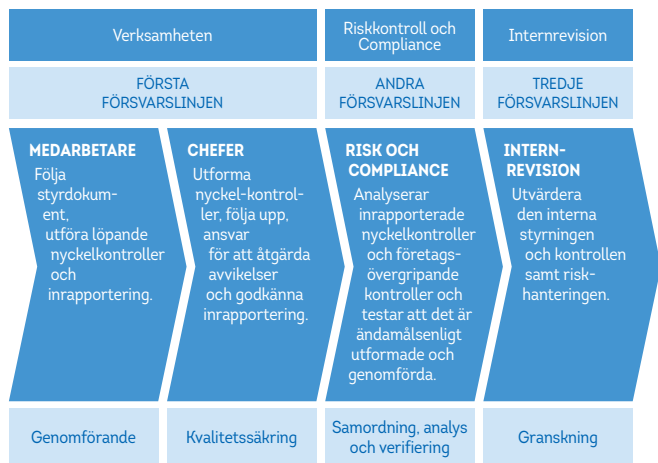
Bolagets riskhantering utgår ifrån de principer som redovisas i den internationella ramverket Företagsövergripande riskhantering som ges ut av COSO¹, vilket medför att samtliga risker hanteras utifrån följande komponenter:

- Intern miljö
- Målformulering
- Händelseidentifiering
- Riskbedömning
- Riskåtgärder
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Uppföljning och utvärdering

Noter till resultat- och balansräkningen

Styrelsen ansvarar för bolagets riskhantering som helhet. Styrelsen fastställer de riktlinjer som ska gälla för riskhantering, riskrapportering, intern kontroll och uppföljning. Styrelsen har fyra utskott till sitt förfogande: finans-, bank- ersättnings- samt risk- och revisionsutskottet. Risk- och revisionsutskott svarar för beredningen av styrelsens arbete i frågor rörande riskbedömning, intern kontroll, finansiell rapportering och revision samt andra, sammanhängande frågor som styrelsen väljer att låta risk- och revisionsutskottet utreda och bereda.

VD ansvarar för riskhanteringen inom den operativa verksamheten enligt styrelsens föreskrifter. Hantering och kontroll av risker hanteras utifrån tre försvarslinjer.

Första försvarslinjen, *verksamheten*, ansvarar för att risker omhändertags och åtgärdas. Respektive chef ansvarar för alla risker inom sin underliggande verksamhet.

Riskkontrollfunktionen, som är en del av den andra försvarslinjen, är organisatoriskt direkt underställd VD. Funktionen är objektiv, står oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionens övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker, analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till VD och styrelse i riskhanteringsfrågor. Vidare utgör riskkontrollfunktionen ett övergripande stöd för verksamheten i att identifiera, värdera, styra och rapportera risker så att denna kan fullgöra sitt ansvar i att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Riskkontrollfunktionen rapporterar kvartalsvis till VD, risk- och revisionsutskottet samt styrelsen.

Compliancefunktionen, liksom riskkontrollfunktionen, tillhör den andra försvarslinjen och är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformningen av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Compliancefunktionen rapporterar till VD och styrelsen.

Den tredje försvarslinjen, *internrevision*, arbetar på uppdrag av styrelsen. Internrevisorerna ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att utvärdera den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionen följer också upp riskkontrollfunktionens och compliancefunktionens arbete.

Kvantifiering av risker sker i enlighet med standardmodellen utifrån Solvens II regelverket. Modellen är konstruerad för att med 99,5 % säkerhet säkerställa att bolaget har tillräckligt med kapital för att hantera den osäkerhet som är förknippad med affären. Kapitalkravet motsvarar det sämsta årsresultatet som skulle kunna uppstå under tvåhundra slumpmässiga verksamhetsår, givet dagens riskexponering och de i modellen

antagna diversifieringseffekterna - mellan och inom - de olika risklagen. I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper: skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Kapitalkvoten beräknas sedan genom att bolagets kapitalbas ställs i relation till det totala riskbeloppet (kapitalkravet).

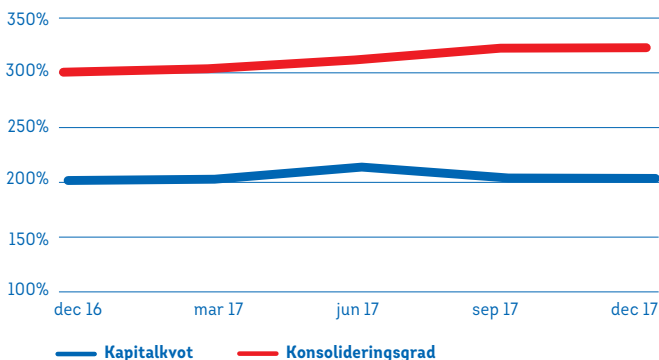
Risker som inte täcks in av standardformel, så som likviditetsrisk och affärsrisk analyseras i samband med bolagets egen risk- och solvensbedömning som ska utföras utifrån krav i försäkringsrörelselagen.

Huvudsyftet är att verifiera att bolaget har kapital som är och förblir tillräckligt för att bära de risker som följer av realiserandet av bolagets affärsplan för de närmaste tre åren, inklusive tillfälliga, extrema lägen.

Under året har, utifrån bolagets affärsplan, analyser genomförts som inkluderat krävande men realistiska scenarier och stresstester. Resultatet av genomförda analyser har sammanställts i en rapport som syftar till att ge styrelse och företagsledningen ökad förståelse för frågor kring kapitalbehov och beredskap för att vid behov reducera risker eller anskaffa nytt kapital. I samtliga undersökta scenarier är bolaget väl kapitaliserat då kvoten mellan kapitalbas och kapitalkrav (kapitalkvot) höll sig inom bolagets beslutade målnivåer. Slutsatsen är att det under planeringsperioden inte föreligger något behov av att genomföra någon extraordinär kapitalanskaffning eller förändring av bolagets risktagande från vad som antas i bolagets affärsplan.

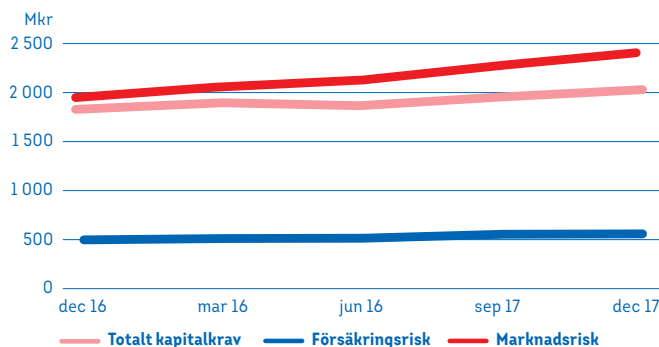
Styrelsen för Länsförsäkringar Bergslagen har ansvaret för processen och är ansvariga för det resultat som redovisas. Rapporten godkändes av styrelsen och skickades sedan in till Finansinspektionen enligt de gällande kraven.

Konsolideringskapital och solvenskapitalkvot

Diagrammet visar hur bolagets kapitalkvot (kapitalbas/solvenskapitalkrav) och konsolideringsgrad har utvecklats under 2017.

Totalt solvenskapitalkrav, försäkringsrisk och marknadsrisk

¹ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO)

Diagrammet ovan visar hur bolagets totala kapitalkrav, försäkringsrisk och marknadsrisk har utvecklats under det senaste året. I och med justeringar för förlusttäckningskapacitet av uppskjuten skatt och diversifieringseffekter mellan riskkategorierna blir det totala solvenskapitalkravet lägre än bolagets marknadsrisker. Ingen hänsyn har tagit till diversifieringseffekter för försäkringsrisker.

Skadeförsäkringsrisk

Med skadeförsäkringsrisk avses risken för förluster till följd av att skadekostnaden blir större än förväntat. Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon och trafikförsäkring. I bolagets styrande dokument regleras bolagets risktolerans avseende skadeförsäkringsrisk.

Skadeförsäkringsrisken består av premierisk, reservrisk och katastrofrisk. Innebörden av dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa risker beskrivs nedan.

Premierisk

Premierisk är risken för förluster till följd av att driftkostnader och kostnader för nya skador inte täcks av premien. Det är slumpmässigheten i kommande års skadeutfall som avses.

Återförsäkring är det viktigaste instrumentet för reducering av premierisk. Bolagets styrelse fastställer riktlinjer för återförsäkring som syftar till att säkerställa en tillfredställande riskspridning och lämplig riskkoncentration. Bolaget har en återförsäkringslösning tillsammans med de 22 övriga länsförsäkringsbolagen i länsförsäkringsgruppen. Lösningen innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen fastställda belopp (självbehåll). Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning, i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse, och i tredje hand för det totala årsresultatet.

Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet, sprids ut över länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak AB, med fastställda andelar, som beror på affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall.

Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsgränser (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas eller omförhandlas varje år.

Skyddet för trafikskador är anpassat till begränsningarna i Trafikskadeförsäkringslagen. För skador som inträffat utomlands i länder med obegränsat ansvar finns en tilläggsförsäkring som ger ett obegränsat skydd.

Andra faktorer som påverkar premierisken är portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar.

Bolagets styrelse fastställer riktlinjer för teckning av försäkring. Bolaget upprättar även detaljerade interna riktlinjer för tariffer och villkor samt riskurval som fastställs av ledningen.

Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker. Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden (limiter).

Merparten av sakförsäkringskontrakten löper på högst ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Reservrisk

Reservrisk är risken för att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador.

Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i första hand begränsat till Västmanlands och Örebro län samt Heby kommun i Uppsala län, vilket innebär att de risker bolaget har tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand eller stormskada. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets, lantbruk/skogs och villaförsäkring) som är exponerande för denna geografiska koncentration.

Bolaget är också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsförsäkringsbolagen (se ovan beskrivna riskutbyte med de 22 övriga länsförsäkringsbolagen).

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsriskerna utgör risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För bolaget utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livslängdsrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk.

Livslängdsrisk är risken för förluster till följd av att de försäkrade lever längre än vad som antagits och utgör därmed en risk i bolagets skadelivränterörelse där åtagandet utgörs av livsvarigt löfte om utbetalningar. Risken hanteras genom en kontinuerlig uppföljning av dödligheten inom hela LF-gruppens skadelivräntebestand, samt genom spridning av risken för ändrade dödlighetsantaganden genom intern återförsäkring.

Kostnadsrisk är risken för att administrationen av försäkringarna blir större än vad som antagits, vilket utgör en risk i bolagets skadelivränterörelse där utbetalningar kommer att administreras under lång tid efter det att försäkringen sålts.

Risken hanteras genom centraliserad administration inom LF-gruppen och kontinuerlig uppföljning av kostnaderna.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antytts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svåra att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på brutto och nettoavsättningar, vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, medan övriga antaganden är konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter. Nedanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringar i olika parametrar. Den metod som använts för att mäta känslighet har inte ändrats i jämförelse med föregående period.

Noter till resultat- och balansräkningen

Känslighetsanalys på premierisk (Tkr)	2017	2016
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>	+/-	+/-
1 % förändring i totalkostnadsprocent	12 058	11 824
1 % förändring i premienivån	13 452	12 537
1 % förändring i skadefrekvens	10 079	9 841
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	8 048	7 373
<i>Inverkan på eget kapital</i>	+/-	+/-
1 % förändring i totalkostnadsprocent	9 405	9 223
1 % förändring i premienivån	10 492	9 779
1 % förändring i skadefrekvens	7 862	7 676
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	6 277	5 751

Reserussättning och skadeutveckling

Bolagets totala åtagande för pågående försäkringar och oreglerade skador (brutto) uppgår till 2 941,0 Mkr (2 565,1).

Uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna innefattar viss osäkerhet, eftersom avsättningarna motsvarar en bedömning av framtida skadeersättningar. Bedömningarna grundar sig på information om historiska skador som är kända på balansdagen. Därutöver beaktas förändringar i skadeståndsutvecklingen, förändringar i lagstiftning och andra ekonomiska förhållanden. Vid reserussättning används vedertagna aktuariella metoder i kombination med prognoser över antal skador och medelskadestånd.

Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Främst gäller det skador där stora utbetalningar kan komma många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallförsäkring, vilket är en stor del 68,1% (68,7) av bolagets avsättning för oreglerade skador avseende direkt försäkring.

När det gäller trafikskador finns även en osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader. Även en förändring av skadeinflationsantagandet kan få stor påverkan på skadestånden och avsättningen för oreglerade skador.

Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, det vill säga en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador. Dessa genomgångar innebär att alla skadehandläggare går igenom sina oreglerade skador och kontrollerar att den kvarvarande reserven är tillräcklig för att slutreglera skadan.

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års reservavsättning i förhållande till faktiskt avvecklingsresultat ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadestånden. (Se tabell samt diagram).

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Tidigare års skattningar av skadestånden för enskilda skadeår utgör också ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadestånden. Tabellen på nästa sida ("Skadestånder före återförsäkring") visar skadeståndsutvecklingen för skadeåren 2008-2017 före återförsäkring.

I den övre delen av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadestånden per skadeår har utvecklats årsvis. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen. Tabellen avser endast direkt försäkring. Bolagets totala avsättning för mottagen återförsäkring uppgår till 614,4 Mkr (589,6).

Marknadsrisk

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser, fastighetspriser och råvarupriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisken är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser.

Marknadsriskerna delas in i kategorierna Ränte-, Aktie-, Fastighets-, Spread-, Valuta- och Koncentrationsrisk.

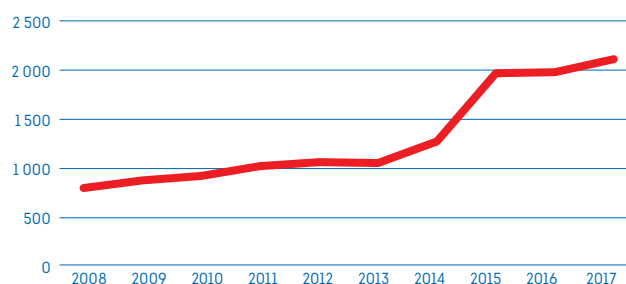
Bolaget har ett regelverk (Riskpolicy, Policy för kapitalförvaltning, Placeringsriktlinjer samt Riktlinje för förmånsrättsregister) för hur bolaget får placera tillgångarna. Samtliga policies och riktlinjer för kapitalförvaltningen revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen.

Det övergripande målet för bolagets kapitalförvaltning är att säkerställa att bolagets åtagande gentemot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. Förvaltningen ska eftersträva en stabil avkastning över tid, vilket innebär att avkastningen inte bör fluktueras i för hög grad mellan åren.

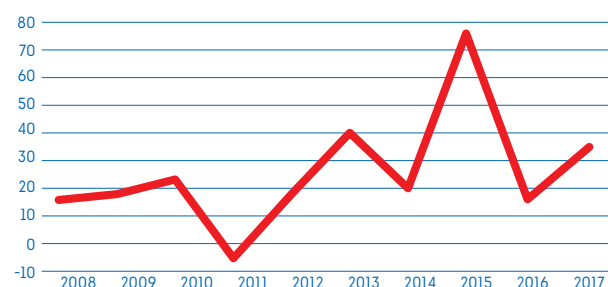
Finansutskottet och styrelsen erhåller finansrapporter där det framgår hur förvaltningen har gått och hur bolagets placeringstillgångar är placerade, samt hur den aktuella allokeringen förhåller sig till kapitalplaceringspolicy. Alla typer av avvikelser i jämförelse med bolagets policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen rapporteras i finansrapporterna.

Reserussättning och avvecklingsresultat, brutto (Mkr)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Avsättning oreglerade skador	823	872	950	993	1 043	1 220	2 021	1 975	2 029	2 209
Förändring	0%	6%	9%	5%	5%	17%	66%	-2%	3%	9%
Avvecklingsresultat	16	18	23	-4	18	39	20	73	17	35

Avsättning oreglerade skador, brutto (Mkr)

Avvecklingsresultat, brutto (Mkr)

Aktierisk

Aktierisk är bolagets enskilt största marknadsrisk. Totalt har moderbolaget en aktieexponering om 3 113,8 Mkr (2 965,0) exklusive aktier i dotterbolag. I detta innehav ingår Länsförsäkringar AB som ett strategiskt aktieinnehav. Aktieportföljen, utöver de strategiska aktieinnehaven, uppgår till 1 826,5 Mkr (1 798,0). Bolaget försöker att minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika branscher, geografiska regioner, samt på flera olika fondförvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild fondförvaltare tar felaktiga beslut.

Valutarisk

Placeringar i utländska värdepapper medför som regel valutarisk. Valutasäkring för att minska valutarisken bör ske när detta är möjligt. Bolaget är inom en ram av 25 % av de totala placeringstillgångarna bered att ta valutarisk. Dock får en enskild utländsk valuta utgöra högst 20 % av de totala placeringstillgångarna.

På koncernens tillgångssida uppgår den totala valutaexponeringen, före effekten av valutasäkring, till 1 118,1 Mkr (1 092,7) och efter valutasäkring till 1 063,7 Mkr (888,4). Hela obligationsportföljen är valutasäkrad.

Ränterisk

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 1 073,4 Mkr (1 118,6). Bolaget är exponerat för ränterisk genom risken för att marknadsvärdet på de fastförräntade tillgångarna sjunker då marknadsräntan stiger. Graden av ränterisk eller prISRISK ökar med tillgångens löptid. Ränteplaceringarna hålls i regel till förfall. Återstående löptiden i ränteportföljen uppgår för närvarande till cirka 2,3 (1,8) år och durationen till 0,3 (0,3) år.

Finansiella skulder i form av in-teckningslån finns i dotterbolaget Fastighets AB Congresshuset i Västerås och uppgår till 115,1 Mkr (120,1). Räntesatsen avseende lånet är kopplad till STIBOR.

Känslighetsanalys för räntebärande placeringar (Tkr) 2017 2016

<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Ränteuppgång med 1 %-enhet	-3 384	-3 275
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Ränteuppgång med 1 %-enhet	-2 639	-2 555

Fastighetsrisk

Med fastighetsrisk avses risken för förluster till följd av ändring i priset på fastigheter.

Länsförsäkringar Bergslagens fastighetsinnehav består av direktägda fastigheter i moderbolaget samt fastighetsinnehav i dotterbolagen, Fastighets AB Congresshuset och Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB (innehav i det grupp-gemensamt ägda fastighetsbolaget Humlegården och LANSÄ). Begränsningar för dessa tillgångar bestäms av normalportföljen. Eventuella beslut om köp eller försäljning av fastigheter och andelar i Humlegården eller LANSÄ tas av styrelsen.

Bolagets exponering i fastigheter uppgår till totalt 708,4 Mkr (558,5) varav 473,4 Mkr (346,5) är direktägda fastigheter.

Känslighetsanalys för aktier, moderbolaget (Tkr) 2017 2016

<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Kursnedgång på aktier och andelar med 10 %	-311 381	-296 497
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Kursnedgång på aktier och andelar med 10 %	-242 877	-231 267

Känslighetsanalys för valutarisk (Tkr) 2017 2016

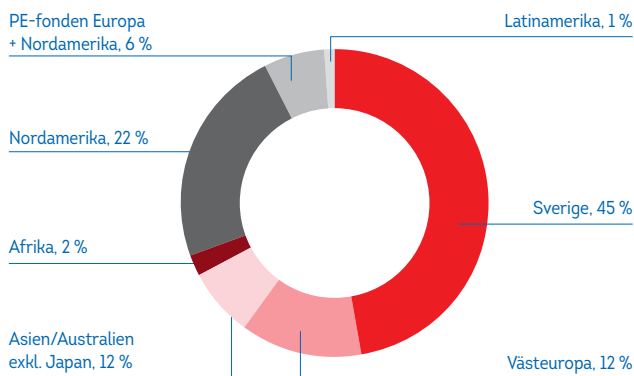
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Förändring i kronkursen mot övriga valutor med 10%	+/-106 373	+/-88 844
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Nedgång i kronkursen mot övriga valutor med 10%	+/-82 971	+/-69 298

Skadekostnader före återförsäkring

Skadeår	<2008	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totalt
Uppskattad skadekostnad i slutet av skadeåret		452 321	470 009	579 425	586 001	564 925	748 924	879 257	802 115	900 550	977 713	
ett år senare		430 647	473 061	599 519	580 836	587 856	719 479	824 068	802 695	870 520		
två år senare		434 748	487 021	595 137	557 872	586 271	704 567	816 090	801 321			
tre år senare		434 792	484 272	595 745	555 066	581 945	702 072	820 876				
fyra år senare		432 920	471 957	596 623	554 989	580 053	702 951					
fem år senare		429 762	473 011	600 090	552 464	590 215						
sex år senare		429 445	469 153	592 013	544 614							
sju år senare		429 389	465 143	590 630								
åtta år senare		426 486	464 261									
nio år senare		426 222										
Uppskattad skadekostnad		426 222	464 261	590 630	544 614	590 215	702 951	820 876	801 321	870 520	977 713	
Ackumulerade skadeutbetalningar		389 313	429 622	545 138	501 671	517 915	639 816	736 846	710 907	662 075	478 824	
Summa kvarstående skadekostnad	160 947	36 908	34 639	45 492	42 943	72 299	63 134	84 030	90 414	208 444	498 889	1 338 141
Avsättning upptagen i balansräkningen	160 947	36 908	34 639	45 492	42 943	72 299	63 134	84 030	90 414	208 444	498 889	1 338 141
Skadelivräntereserv												186 450
Skaderegleringsreserv												70 299
Avsättning för oreglerade skador												1 594 890

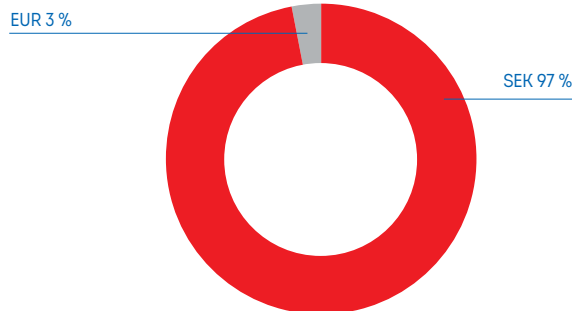
Noter till resultat- och balansräkningen

Geografisk fördelning av aktieplacering 2017-12-31

Diagrammet visar hur bolagets aktieplaceringar (exklusive strategiska placeringar) fördelar sig på olika geografiska regioner.

Valutfördelning av räntebärande tillgångar 2017-12-31

Diagrammet visar hur bolagets räntebärande placeringar fördelar sig på olika typer av valutor.

Känslighetsanalys fastighetsrisk (Tkr)	2017	2016
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>		
Direktavkastningskravet ökar med 1 %	-30 266	-30 266
Direktavkastningskravet minskar med 1 %	36 178	36 178
Förändring av hyresnivåerna med +10 %	2 695	2 603
Förändring av hyresnivåerna med -10 %	-2 695	-2 603
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Direktavkastningskravet ökar med 1 %	-23 607	-23 607
Direktavkastningskravet minskar med 1 %	28 219	28 219
Förändring av hyresnivåerna med +10 %	2 102	2 030
Förändring av hyresnivåerna med -10 %	-2 102	-2 030

Spreadrisk

Med spreadrisk avses risken för förluster till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor.

För att begränsa spreadrisken har bolaget fastställt riktlinjer för hur de räntebärande tillgångarna får placeras, bland annat utifrån kreditkvalitet.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade.

Bolagets strävan är att ha en väldiversifierad placeringsportfölj avseende exempelvis sammansättning av tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter.

Normalportföljens limitnivåer för respektive tillgångsslag säkerställer att en god diversifiering mellan tillgångsslagen uppnås. Vidare finns även limiter per geografiskt område för att begränsa alltför stora aktieplaceringar per enskild geografisk marknad.

Bolaget har en stor koncentrationsrisk genom det stora strategiska innehavet i LFAB-aktien. För att begränsa övriga koncentrationsrisker finns därför limiter som ska säkerställa god diversifiering i resterande del av placeringsportföljen.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Bolaget har valt att dela in motpartsriskerna i kategorierna motpartsrisker inom placeringstillgångarna och motpartsrisker utom placeringstillgångarna.

Med motpartsrisk inom placeringstillgångarna avses risken för att motparten vid handel av finansiella derivat inte kan fullfölja sina åtaganden. Motpartsrisk inom placeringstillgångarna innefattar även risken för att banker som innehar bolagets likvida medel (innehav på inlåningskonton) inte kan fullfölja sina åtaganden. För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget i Riktlinje för kapitalförvaltning fastställt hur de räntebärande tillgångarna får placeras. Dessutom finns begränsningar om hur mycket som får placeras hos olika emittenter.

Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från gällande Policy för kapitalförvaltning och Placeringsriktlinje.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning. Bolaget har gjort en nedskrivning med 600 000 kr i ett dotterbolag. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Med motpartsrisker utom placeringstillgångarna avses risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. Länsförsäkringar Bergslagen köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB. Länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringskydd för att täcka stora skador.

För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas.

Bolaget har på balansdagen en återförsäkringsfordran om 343,6 Mkr (296,0) avseende återförsäkrarens andel av oreglerade skador.

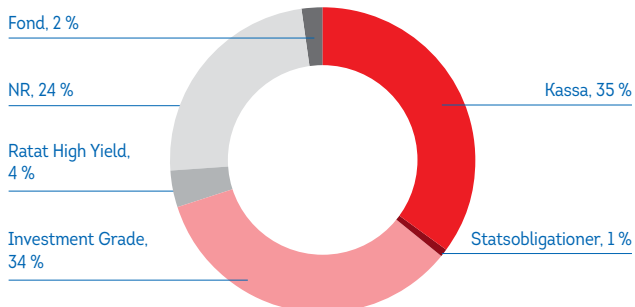
Exponering för motpartsrisk i avgiven återförsäkring

Ratinginstitut	Kreditbetyg	Andel
Standard & Poor's	AA	38,5 %
Standard & Poor's	A	59,0 %
Standard & Poor's	BBB	- %
Standard & Poor's	Not rated*	2,5 %

Tabellen ovan visar hur Länsförsäkringsgruppens exponering utifrån kreditvärdering ser ut för den externa återförsäkringen.

* Agira återförsäkring är placerad med 50% hos Länsförsäkringsbolagen.

Kreditbetygsanalys, Räntebärande placeringar 2017-12-31

Diagrammet ovan visar hur stor andel av bolagets räntebärande placeringar fördelar sig på olika kreditbetyg.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för förluster till följd av att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel.

För Länsförsäkringar Bergslagen är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeståndbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Bolaget har som riktlinje att hålla en likviditet (kassa och bankmedel) som normalt uppgår till cirka 80 Mkr. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Under en normal månad har bolaget utbetalningar avseende driftskostnader, skadekostnader, återförsäkringspremier och skatter på cirka 118 Mkr. Inbetalningarna i form av premier, ersättningar från återförsäkrare och provisionersättningar från Länsförsäkringar Bank och Länsförsäkringar Liv samt direktavkastningar uppgår till cirka 130 Mkr.

Tabellen nedan visar en analys av kassaflödet, i vilken finansiella tillgångar och skulder delas in i avtal med kända kassaflöden och övriga avtal. För övriga avtal presenteras redovisade värden. Tabellen visar även förväntade kassaflöden för nettot av försäkringstekniska avsättningar, vilka till naturen är förenade med en viss grad av osäkerhet.

Operativa risker

Med operativa risker avses förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Målet för bolagets arbete med operativa risker är att säkerställa att de operativa riskerna inte ska begränsa möjligheterna att nå uppsatta verksamhetsmål. Detta förutsätter en effektiv hantering av de operativa riskerna. Strategin för hanteringen av operativa risker utgår från insikten att operativa risker är en del av bolagets verksamhet. Strategin utgår således inte från att samtliga operativa risker kan undvikas, elimineras eller

transfereras till annan part. Däremot kan bolaget genom förebyggande arbete och ändamålsenlig riskhantering och riskkontroll minska risken för att operativa risker materialiseras och kan därmed reducera de konsekvenser som kan uppstå till följd av operativa risker. Kostnader för hantering och kontroll av operativa risker ska stå i rimlig proportion till den kostnad eller förlust som kan uppstå om risken materialiseras.

För att reducera de operativa riskerna har bolaget interna regelverk och väl styrda processer som tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Nyckelkontroller har införts med syfte att dels säkerställa att processernas resultat är korrekta och kompletta (riskreducerande) och dels för att dokumentera och samla information för rapportering (riskbevakande). Vidare genomför bolaget årligen en företagsövergripande kontroll för att säkerställa att företagets företagsstyrningssystem och dess beståndsdelar existerar, är kompletta och efterlevs inom organisationen. Incidentrapportering är också en viktig del av riskarbetet. De incidenter som inträffar loggas och hanteras i ett särskilt system för att möjliggöra analys och förebyggande åtgärder.

En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara. Bolaget är sedan flera år tillbaka miljöcertifierat enligt ISO 14001:2004.

Affärsrisk och risker i övrig verksamhet

Med affärsrisk avses risken för förluster till följd av effekter av strategiska beslut, en sämre intjäning eller rykten. Affärsrisker är därmed en följd av dels interna händelser i bolaget men även externa händelser som konsument- eller konkurrentbeteende. Bolaget arbetar därför kontinuerligt med bevakningen av interna och externa händelser som kan innebära risker eller möjligheter.

Inom ramen för arbetet med den lång- och kortsiktiga affärsplanen identifieras affärsrisker som sedan löpande hanteras i företagsledningen och i styrelsen. Skeenden som inte kan förutses leder till ytterligare behandling på lednings- och styrelsenivå, när behov av det uppkommer. Som generell princip gäller att den som svarar för en del av verksamheten i bolaget också svarar för de risker som uppkommer i den verksamheten. Den principen gäller även affärsrisker. I bolagets process för den egna risk- och solvensbedömningen utgör sedan de identifierade affärsriskerna basen vid framtagandet av bolagets negativa scenarier och stresstester. Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller Länsförsäkringar Bergslagen en provision.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Bergslagen ska stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Avräkning för förluster sker genom avdrag på ersättningen för förmedlad bankaffär. För innevarande år uppgick den totala ersättningen före kreditförluster till cirka 114,5 Mkr (97). Bolaget intäktför ersättningar för förmedlad affär netto, efter avdrag för kreditförluster.

Mkr	Finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska avsättningar (netto)						
	Totalt	Redovisat värde		Kassaflöde			
		Varav utan kontraktsenliga förfall	Varav kontraktsenliga förfall	2018	2019 -2021	2022 -2031	2032
Finansiella tillgångar	5 879	4 847	1 032	579	462	192	-
Finansiella skulder	115	115	115	4	12	40	59
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	1 993	1 993	-	793	359	451	390

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 3	Premieinkomst		2017			2016		
			Brutto	Avgiven åf	Netto	Brutto	Avgiven åf	Netto
	Direkt försäkring i Sverige		1 280 960	-80 477	1 200 482	1 196 200	-73 730	1 122 470
	Mottagen återförsäkring		64 193	-	64 193	57 539	-	57 539
	Summa premieinkomst		1 345 153	-80 477	1 264 675	1 253 739	-73 730	1 180 009

Not 4	Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		2017	2016	
	Skadelivräntor		6 322	21 649	Som räntesats avseende trafik- och olycksfallsaffärerna har 10-årig statsobligationsränta tillämpats. I den övriga affären har årsgenomsnittet av 90-dagars stibor omräknat till effektiv ränta tillämpats. 2017 har vi bestämt räntesatsen till 0 procent i den övriga affären eftersom vi inte räknar med negativ ränta, trots att markandsrörelsen är negativ.
	Trafik- och olycksfallsaffärer		7 632	3 401	
	Summa överförd kapitalavkastning		13 953	25 050	
	Räntesats avseende trafik- och olycksfallsaffärer		0,65%	0,53%	För skadelivräntor antas den värdeförändring som sker i dess avsättningar motsvara det rimliga avkastningskrav som föreligger på finansrörelsen och bildar därmed den kapitalavkastning som överförs från finansrörelsen till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen blir positiv om marknadsräntorna går upp och om inflationen stiger, men kan också bli negativ om motsatsen sker.
	Räntesats avseende övrig affär		0,00%	0,00%	

I den direkta försäkringen samt vissa delar av den mottagna återförsäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintakten f.e.r. samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r. under året. För den övriga mottagna återförsäkringen har för Nordiska Kärnförsäkringspoolen kapitalavkastningen beräknats på summan av ingående ersättningsreserv och skaderegleringsreserv.

Not 5	Utbetalda försäkringsersättningar		Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrarens andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
			2017	2016	2017	2016	2017	2016
				Utbetalda försäkringsersättningar	-837 104	-859 627	37 896	110 747
	Driftskostnader för skadereglering	-85 400	-77 809	-	-	-85 400	-77 809	
	Utbetalda försäkringsersättningar	-922 504	-937 436	37 896	110 747	-884 608	-826 689	

Not 6	Driftskostnader		Koncernen		Moderbolaget	
			2017	2016	2017	2016
Funktionsindelade driftskostnader						
Anskaffningskostnader	-134 191	-121 596	-134 191	-121 596		
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	234	32	234	32		
Administrationskostnader	-63 280	-76 116	-65 429	-77 678		
Provisioner i avgiven återförsäkring	-642	-608	-642	-608		
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-197 879	-198 288	-200 028	-199 850		
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>						
Kostnadslagsindelade driftskostnader						
Personalkostnader	-192 398	-192 277	-192 398	-192 277		
Lokalkostnader	-12 242	-11 510	-12 242	-11 510		
Avskrivningar	-1 517	-1 694	-1 517	-1 694		
Övrigt	-206 891	-200 944	-209 040	-202 506		
Summa totala driftskostnader	-413 048	-406 425	-415 197	-407 987		
Avgår						
Driftskostnader i finansförvaltningen	-4 743	-2 875	-4 743	-2 875		
Skaderegleringskostnader	-85 400	-77 809	-85 400	-77 809		
Kostnader förmedlad affär, netto	-125 026	-127 453	-125 026	-127 453		
Summa avgående poster	-215 169	-208 137	-215 169	-208 137		
Driftskostnader	-197 879	-198 288	-200 028	-199 850		

Driftskostnaderna, det vill säga alla kostnader för främst administration minskade medan anskaffningskostnaderna har ökat. Kostnader och ersättning för de gemensamma affärerna Liv, Bank, Agria och Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, framgår ovan.

Avskrivning av rörelsefastigheterna och driftsnetto för rörelsefastigheterna (Bodarna och Ämbetsmannen) totalt 1,6 Mkr (1,6) har överförts från det icke tekniska resultatet till driftskostnaderna i koncernen.

Driftskostnaderna i koncernen uppgick till 16,0 % (17,3) av premieintäkten f.e.r. och i moderbolaget till 16,2% (17,5).

Not 7	Övriga tekniska kostnader		2017	2016
Premier och trafikförsäkringsavgifter TFF			13 093	11 049
Skadeutbetalningar netto TFF			-19 228	-18 348
Driftskostnader TFF			-1 243	-1 063
Kapitalavkastning TFF			157	250
			-7 219	-8 112

Trafikförsäkringsföreningen (TFF) är ett samarbetsorgan för de försäkringsbolag som har rätt att meddela trafikförsäkring i Sverige. Dessa försäkringsbolag är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i TFF. Föreningens verksamhet styrs till övervägande del av reglerna i trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen. Regeringen fastställer TFF:s stadgar.

En av föreningens huvuduppgifter är att reglera trafikskador som orsakats av okända, oförsäkrade och utländska fordon. Andra huvuduppgifter är att ta ut en lagstadgad avgift (trafikförsäkringsavgift) av ägare till oförsäkrade fordon samt att delta i det internationella trafikförsäkringsarbetet (Gröna Kortsamarbetet och vissa andra funktioner). TFF har också till uppgift att hantera vissa försäkringsfrågor gällande motorfordon inom det frivilliga branschsamarbetet i Sverige (Bilförsäkringskommittén). TFF svarar även för administrationen av Trafikskadenämnden.

TFF:s egna intäkter utgörs främst av betalda trafikförsäkringsavgifter och finansiella intäkter. Driftskostnaderna och skadekostnaderna överstiger regelmässigt intäkterna och det uppkommer årligen ett nettounderskott i TFF:s verksamhet. Av regler i trafikskadelagen följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera detta nettounderskott. Underskottet fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFF:s stämma. Nettounderskottet redovisas i enlighet med en branschgemensam rekommendation.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 8		Kapitalavkastning			
		Koncernen		Moderbolaget	
Realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar		2017	2016	2017	2016
Driftsresultat byggnader och mark					
- hyresintäkter		50 609	50 372	32 825	32 404
- driftskostnader		-45 568	-38 911	-26 510	-19 572
Driftsresultat		5 041	11 461	6 315	12 832
Utdelning på aktier och andelar		35 359	48 110	35 359	48 110
Resultat LFB Fastigheter AB och Fastighetsförmedling i Lindesberg AB		77	-14 648	-	-
Valutakursresultat		-777	1 794	-777	1 794
Ränteintäkter					
- obligationer och andra räntebärande värdepapper		19 589	26 275	19 589	26 275
- övriga ränteintäkter		1 820	2 491	1 820	2 491
Realisationsvinster / förluster					
- aktier och andelar		180 738	64 075	180 738	64 075
- räntebärande värdepapper		2 778	5 572	2 779	5 572
Summa kapitalavkastning, intäkter		244 625	145 130	245 823	161 149
Kapitalförvaltningskostnader		-4 743	-2 877	-4 743	-2 877
Summa kapitalavkastning, kostnader		-4 743	-2 877	-4 743	-2 877
Realiserade vinster och förluster		239 882	142 253	241 080	158 272
Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar		Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
		Koncernen		Moderbolaget	
Belopp i Tkr		2017	2016	2017	2016
Byggnader och mark		149 900	4 100	126 900	4 100
Aktier och andelar		260 949	360 731	125 494	228 903
Räntebärande värdepapper		7 126	-	7 126	-
Summa orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar		417 975	364 831	259 520	233 003
		-796	-3 285	-1 396	-3 285
Nettoresultat per kategori av finansiella instrument, Tkr					
	Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	via identi- fiering	innehav för handels- ändamål	Låneford- ringar och kundford- ringar	Övriga finansiella skulder	
Koncernen 2017					
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	492 168				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	24 066				
Övriga lån	2 398				
Utlåning till kreditinstitut					
Derivat		5 188			
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Kassa och bank	-9				
Summa	518 623	5 188	-	-	
Koncernen 2016					
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	459 467				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	9 538				
Övriga lån	2 550				
Utlåning till kreditinstitut					
Derivat		21 674			
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Kassa och bank	68				
Summa	471 623	21 674	-	-	
Moderbolaget 2017					
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	339 876				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	24 066				
Övriga lån	2 399				
Utlåning till kreditinstitut					
Derivat		5 188			
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Kassa och bank	-9				
Summa	366 332	5 188	-	-	
Moderbolaget 2016					
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	340 442				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	9 538				
Övriga lån	2 550				
Utlåning till kreditinstitut					
Derivat		21 674			
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Kassa och bank	68				
Summa	352 598	21 674	-	-	

Not 9 Övriga intäkter och kostnader				
	2017		2016	
Intäkter för Liv och Bank	146 680		127 801	
Intäkter för Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Agria	6 564		4 920	
Kostnader för Liv och Bank	-121 341		-123 906	
Kostnader för Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Agria	-4 580		-3 547	
Summa övriga intäkter och kostnader	27 323		5 268	

Kostnaderna består av anskaffnings- och administrationskostnader.

Not 10 Skatt på årets resultat				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Aktuell skatt på årets resultat	-10 128	-1 565	-9 693	-1 135
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	116	-12 160	116	-12 160
	-10 012	-13 725	-9 577	-13 295

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	-17 965	-21 394	-	-
Uppskjuten skatt på orealiserade vinster / förluster	-56 920	-50 539	-56 920	-50 539
Uppskjuten skatt avseende skattemässiga avskrivningar på fastigheter	-	-726	-	-726
Uppskjuten skatt på pensionsskuld	178	167	178	167
Skatt på årets resultat	-84 719	-86 217	-66 319	-64 393
Uppskjuten skatt på övrigt totalresultat	-4 896	-364	-	-
Skatt	-89 615	-86 581	-66 319	-64 393

Avstämning effektiv skatt

Resultat före skatt	540 591	461 728	299 586	247 757
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget 22,0%	-118 798	-101 580	-65 909	-54 507
Skatteeffekter av				
- ej avdragsgilla kostnader	-6 202	-24 914	-1 431	-1 290
- ej skattepliktiga intäkter	40 119	52 996	727	4 123
- temporära skillnader	178	-559	178	-559
Skatt hänförlig tidigare år	116	-12 160	116	-12 160
Redovisad effektiv skatt på årets resultat	-84 719	-86 217	-66 319	-64 393
Övrigt totalresultat	22 255	-1 655	-	-
Uppskjuten skatt på övrigt totalresultat 22,0%	-4 896	-364	-	-
Redovisad effektiv skatt	-89 615	-86 581	-66 319	-64 393
Gällande skattesats	22,0%	22,0%	22,0%	22,0%
Effektiv skattesats	16,6%	18,8%	22,1%	26,0%

Not 11 Byggnader och mark				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Ingående redovisat värde	558 455	554 355	346 455	342 355
Värdeförändring förvaltningsfastighet	149 900	4 100	126 900	4 100
Avskrivningar	-1 655	-1 655		
Omvärdering	1 655	1 655		
Utgående redovisat värde	708 355	558 455	473 355	346 455

Förvaltningsfastigheter

Ingående balans	475 700	471 600	346 455	342 355
Värdeförändringar	129 300	4 100	126 900	4 100
Utgående balans	605 000	475 700	473 355	346 455

Rörelsefastigheter

Ingående balans	82 755	82 755		
Värdeförändringar	20 600			
Utgående balans	103 355	82 755		

	Kontors- och affärsfastigheter moderbolaget	Fastighets AB Congresshuset, dotterbolag	Övriga	Totalt
Antal	7	1	1	9
Areal	33 320	23 141	-	56 461
Anskaffningsvärde Tkr	173 330	182 274	355	355 959
Verkligt värde Tkr	473 000	235 000	355	708 355
Värde per kvm Kr	14 196	10 155		12 540
Ytvakansgrad	0,58%	0,12%		0,40%
Taxeringsvärde Tkr	245 595	86 000	898	332 493

Samtliga fastigheter förutom personalstuga ligger inom Länsförsäkringar Bergslagens verksamhetsområde, huvudsakligen i Västerås och Örebro. Dotterbolaget Fastighets AB Congresshuset i Västerås egna fastighet inrymmer bland annat Västerås Konserthus, vars yta uppgår till cirka 44 % av totala arealen.

I den egna verksamheten utnyttjas cirka 7 800 kvm av moderbolagets fastigheter, vilket avser cirka 14 % av det totala fastighetsbeståndet.

Samtliga fastigheter har värderats av ett externt värderingsföretag per den 31 december 2017.

Fastigheterna i moderbolaget och i dotterbolaget Fastighets AB Congresshuset värderas normalt vart tredje år av externt värderingsföretag. Däremellan sker värdering med en intern modell som tar hänsyn till marknadsinformation och fastigheternas kassaflöde. De parametrar som främst påverkar värdet på fastigheterna är förändring i avkastningskravet och eventuell uppkomst av vakanser. Den interna värderingen är baserad på ej observerbar data och hamnar i värdehierarkin nivå 3.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 12 Aktier och andelar i intresse- och dotterbolag

Moderbolaget	Antal aktier	Ägarandel %	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB	1 000	100	373 086	1 117 195
Fastighets AB Congresshuset i Västerås	5 000	100	41 949	104 936
Fastighetsförmedling i Lindsberg AB	1 000	100	1 880	1 358
Summa			416 915	1 223 489

Not 13 Andra finansiella placeringstillgångar

Svenska börsnoterade aktier	Antal	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
ABB LTD	120 000	17 035	26 304
ALFA LAVAL	50 000	6 847	9 685
AROS QUALITY GROUP	84 385	6 442	18 396
ASSA ABLOY B	148 000	25 000	25 204
ASTRAZENECA	40 500	19 495	23 004
ATLAS COPCO B	135 000	10 656	42 404
AUTOLIV	30 000	11 501	31 350
AXFOOD	139 000	19 998	21 990
BILIA A	100 000	8 785	7 950
BILLERUD	128 000	10 704	17 933
BOLIDEN	42 000	9 878	11 752
BRAVIDA	85 000	4 962	4 654
COM HEM	39 000	4 934	4 859
ELEKTA AK B	230 000	11 670	15 548
ESSITY B	80 000	4 940	18 584
H&M B	125 000	26 361	21 188
HEIMSTADEN PREF	45 000	14 400	15 098
HEXAGON B	43 000	5 678	17 578
HOLMEN B	68 000	16 956	29 560
HUSQVARNA B	94 000	6 096	7 327
ICA GRUPPEN	96 000	16 639	28 608
INDUSTRIVÄRD C	48 000	7 476	9 691
INTRUM JUSTITIA	34 000	9 929	10 295
INVESTOR B	131 700	27 576	49 150
JM AB	70 000	15 322	13 041
KLÖVERN AB PREF	39 500	13 457	12 225
MTG B	61 000	14 712	20 984
NOBINA AB	385 000	13 956	20 790
NORDEA AB	173 300	13 876	17 165
PANDOX B	83 952	11 333	13 248
PEAB B	263 000	11 753	18 555
PREVAS B	1 044 100	27 576	15 400
SANDVIK	215 000	15 061	30 831
SCA B	60 000	16 803	5 061
SE BANKEN A	203 000	11 594	19 447
SECURITAS B	157 000	20 442	22 467
SHB A	95 000	6 875	10 602
SKANSKA B	120 000	18 859	20 412
SOBI	143 000	18 789	16 016
STORA ENSO R	247 000	18 901	31 937
SWEDBANK	118 000	14 843	23 258
SYSTEMAIR AB	121 021	8 877	15 128
TELIA COMPANY	485 000	24 529	17 732
TRELLEBORG B	93 000	12 300	17 605
VOLVO B	185 000	16 712	28 157
Summa börsnoterade aktier		630 528	858 173

Anskaffningsvärden och verkliga värden	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
Koncernen	2 017	2 016	2 017	2 016
Aktier och andelar	2 223 717	2 200 174	4 230 990	3 880 417
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 053 999	1 055 296	1 073 378	1 086 374
Derivat			-9 195	-13 522
Summa	3 277 716	3 255 470	5 295 173	4 953 269

Moderbolaget	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
Aktier och andelar	1 890 928	1 867 435	3 113 808	2 964 965
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 053 999	1 055 296	1 073 378	1 086 374
Derivat			-9 195	-13 522
Summa	2 944 927	2 922 731	4 177 991	4 037 816

Specifikation valutaterminer	Valuta	Nominellt belopp	Verkligt värde
Förfall			
2020-04-06	EUR	1 020	-301
2020-05-22	USD	6 000	-7 601
2020-10-29	EUR	2 000	-665
2023-03-10	EUR	2 097	-628
Summa derivat		11 117	-9 195

Anskaffningsvärden och verkliga värden på aktier och andelar	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Koncernen		
Noterade svenska aktier	630 529	858 172
Ej noterade aktier	853 684	2 426 143
Noterade andelar i aktiefonder	698 029	946 675
Ej noterade andelar	41 475	-
Summa aktier och andelar i koncernen	2 223 717	4 230 990

Moderbolaget	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Noterade svenska aktier	630 529	858 172
Ej noterade aktier	520 895	1 308 961
Noterade andelar i aktiefonder	698 029	946 675
Ej noterade andelar	41 475	-
Summa aktier och andelar i moderbolaget	1 890 928	3 113 808

Anskaffningsvärden och verkliga värden på obligationer och andra räntebärande värdepapper	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
Koncernen och moderbolaget	2017	2016	2017	2016
Emittenter i svenska kronor	1 053 999	887 036	1 018 996	885 092
Emittenter i utländsk valuta	51 801	168 260	54 381	201 281
Summa	1 105 800	1 055 296	1 073 378	1 086 374

Not 14 Andra finansiella placeringstillgångar

Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori

	Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					Summa verkligt värde*
	via identifiering	innehav för handelsändamål	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella skulder		
Koncernen 2017						
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	4 230 990					4 230 990
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 073 378					1 073 378
Övriga lån			731			731
Kassa och bank			573 032			573 032
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			1 018			1 018
Summa	5 304 368	-	574 781	-	-	5 879 149
Finansiella skulder						
Skulder till kreditinstitut				115 050		115 050
Derivat		9 195				9 195
Summa	-	9 195	-	115 050	-	124 245
Moderbolaget 2017						
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	3 113 808					3 113 808
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 073 378					1 073 378
Övriga lån			22 435			22 435
Kassa och bank			564 357			564 357
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			1 018			1 018
Summa	4 187 186	-	587 810	-	-	4 774 996
Finansiella skulder						
Skulder till kreditinstitut				-		-
Derivat		9 195				9 195
Summa	-	9 195	-	-	-	9 195
Koncernen 2016						
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	3 880 417					3 880 417
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 086 374					1 086 374
Övriga lån			1 328			1 328
Kassa och bank			193 673			193 673
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			1 085			1 085
Summa	4 966 791	-	196 086	-	-	5 162 877
Finansiella skulder						
Skulder till kreditinstitut				120 071		130 192
Derivat		13 522				35 196
Summa	-	13 522	-	120 071	-	133 593
Moderbolaget 2016						
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	2 964 965					2 964 965
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 086 374					1 086 374
Övriga lån			25 291			25 291
Kassa och bank			186 116			186 116
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			1 085			1 085
Summa	4 051 339	-	212 492	-	-	4 263 831
Finansiella skulder						
Derivat		13 522				13 522
Summa	-	13 522	-	-	-	13 522

*Redovisade värden är detsamma som verkliga värden.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 14 Andra finansiella placeringstillgångar (forts.)

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestäms för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Skillnaden mellan koncern och moderbolag utgörs endast av innehav i dotterbolag. Uppdelningen av hur verkligt värde bestäms görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: enligt direkt eller indirekt observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara.

Koncernen 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	1 804 847		2 426 143	4 230 990
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		1 073 378	-	1 073 378
Summa tillgångar	1 804 847	1 073 378	2 426 143	5 304 368

Finansiella skulder värderade till verkligt värde				
Derivat	-	9 195	-	9 195
Summa	-	9 195	-	9 195

Koncernen 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	1 775 970		2 104 447	3 880 417
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		1 084 484	1 890	1 086 374
Summa tillgångar	1 775 970	1 084 484	2 106 337	4 966 791

Finansiella skulder värderade till verkligt värde				
Derivat	-	13 522	-	13 522
Summa	-	13 522	-	13 522

Specificering av förändringar i nivå 3	2017		2016	
	Aktier och andelar	Obligationer och räntebärande värdepapper	Aktier och andelar	Obligationer och räntebärande värdepapper
Koncernen				
Ingående balans	2 104 448	1 890	1 707 321	6 944
Överföringar till Nivå 3				
Överföringar från Nivå 3				
Förvärv genom dotterbolag			222 150	
Inköp				
Försäljning		-1 890		-5 054
Emission	49 515			
Reglering				
Vinster och förluster redovisade i resultaträkningen	272 180		174 976	
Utgående balans	2 426 143		2 104 447	1 890

Värdering till verkligt värde av tillgångar och skulder via resultaträkningen sker i nivå 3, inga andra värderingskategorier förekommer.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

LFAB-aktien värderas till substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen.

Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB äger andelar i fastighetsbolag som bokförs till verkligt värde. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet.

Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB äger också andelar i LF Secondary PE Investments S.A. Substansvärde för aktien beräknas utifrån att underliggande fonder värderas enligt följande: förvaltarnas senaste rapporterade NAV för respektivefond, de europiska förvaltarna använder sig av fair value enligt IPEV Valuation Guidelines och de amerikanska förvaltarna använder sig utav US GAAP där fair value definieras i ASC Topic 820, justerat för efterföljande kassaflöden från PE Holding till fonderna respektive utbetalningar från fonderna till PE Investments. De parametrar som påverkar om värdet på aktierna ökar/minskar i PE Investments är dels, i vissa bolag som använder diskonterade kassaflödesmodell för värdering av bolaget, om framtida vinstmarginaler förändras eller om räntan som används för diskontering förändras. I bolag som använder en multipelvärdering så påverkas värdet av förändringar i de multiplar som används men även av förändringar i de underliggande faktorerna i jämförbara bolag. Utöver detta så påverkas aktiekursen i PE Investments av förändringar i valutakursen på USD och EUR.

I övriga onoterade innehav gör Länsförsäkringar Bergslagen i vart och ett av fallen en bedömning av värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkorrekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

Not 15 Fordringar avseende direkt försäkring

	2017	2016
Fordringar hos försäkringstagare	374 612	345 545
Fordringar hos försäkringsbolag	117 220	92 547
Summa fordringar avseende direkt försäkring	491 832	438 092

Varav 88 699 tkr avser fordringar Länsförsäkringar Bank.

Not 16 Materiella tillgångar och varulager

	Koncernen						Moderbolaget					
	Maskiner/inventarier		Övrigt		Totalt		Maskiner/inventarier		Övrigt		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	102 622	103 320	1 423	1 678	104 045	104 998	86 593	87 291	1 423	1 678	88 015	88 968
Investeringar	1 332	1 218	145	188	1 477	1 406	1 332	1 218	145	188	1 477	1 406
Försäljningar och utrangeringar		-1 916	-218	-443	-218	-2 359		-1 916	-218	-443	-218	-2 359
Utgående anskaffningsvärde	103 954	102 622	1 350	1 423	105 304	104 045	87 925	86 593	1 350	1 423	89 274	88 015
Ingående avskrivningar	93 400	92 044			93 400	92 044	83 255	83 297			83 255	83 297
Årets avskrivningar	2 354	2 990			2 354	2 990	960	1 592			960	1 592
Försäljning och utrangeringar		-1 634				-1 634		-1 634				-1 634
Utgående avskrivningar	95 754	93 400			95 754	93 400	84 215	83 255			84 214	83 255
Bokfört värde inventarier	8 200	9 222	1 350	1 423	9 550	10 645	3 710	3 338	1 350	1 423	5 059	4 760

Planenlig avskrivning har gjorts på inventarier efter deras ekonomiska livslängd mellan 5 och 10 år.

Not 17 Förutbetalda anskaffningskostnader

	2017	2016
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	15 728	15 696
Årets avsättning	15 962	15 728
Årets avskrivning	-15 728	-15 696
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång	15 962	15 728
Anskaffningskostnad med avskrivningstid		
- inom ett år	15 962	15 728
- överstigande ett år	-	-

Not 18 Obeskattade reserver

	2017	2016
Periodiseringsfond		
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2017	-	10 000
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2018	1 700	1 700
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2019	3 000	3 000
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2022	1 500	1 500
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2023	11 000	-
Summa periodiseringsfond	17 200	16 200
Utjämningsfond	73 171	73 171
Säkerhetsreserv	1 191 118	1 111 118
Summa obeskattade reserver	1 281 489	1 200 489

Not 19 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

	2017			2016		
	Brutto	Åf andel	Netto	Brutto	Åf andel	Netto
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	531 115	-	531 115	494 294	-	494 294
Premieinkomst	1 345 153	-80 477	1 264 676	1 253 739	-73 730	1 180 009
Intjänade premier under perioden	-1 314 522	80 477	-1 234 045	-1 216 923	73 730	-1 143 193
Valutakurseffekt	-17	-	-17	5	-	5
Utgående balans	561 729	-	561 729	531 115	-	531 115
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	561 729	-	561 729	531 115	-	531 115

Ingen avsättning för kvardröjande risker har gjorts för något av åren.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 20 | Avsättning för oregerade skador

	2017			2016		
	Brutto	Åfandel	Netto	Brutto	Åfandel	Netto
Inträffade och rapporterade skador	-928 744	117 340	-811 404	-923 543	185 657	-737 886
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	-1 039 002	178 704	-860 298	-993 490	215 117	-778 373
Avsättning för skaderegleringskostnad	-61 084	-	-61 084	-58 176	-	-58 176
Ingående balans	-2 028 830	296 044	-1 732 786	-1 975 209	400 774	-1 574 435
Förväntad kostnad för skador som inträffat under den innevarande perioden	-1 035 545	83 165	-952 381	-936 590	36 336	-900 254
Utbeholdt/överfört till försäringsskulder eller andra kortfristiga skulder	840 259	-37 897	802 362	863 618	-110 748	752 870
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat tidigare år (avvecklingsresultat)	33 866	2 287	36 153	47 773	-30 318	17 455
Livränterörelse	-9 434	-	-9 434	-27 515	-	-27 515
Övertaget trafikbestånd	-9 070	-	-9 070	-	-	-
Valutaeffekt	-535	-	-535	-907	-	-907
Utgående balans	-2 209 289	343 599	-1 865 690	-2 028 830	296 044	-1 732 786

Utgående balans består av

Inträffade och rapporterade skador	-999 135	166 541	-832 594	-928 744	117 340	-811 404
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	-1 139 857	177 058	-962 799	-1 039 002	178 704	-860 298
Avsättning skaderegleringskostnad	-70 297	-	-70 297	-61 084	-	-61 084
Utgående balans totalt	-2 209 289	343 599	-1 865 690	-2 028 830	296 044	-1 732 786

Reserv för oregerade skador i trafikaffären är inte diskonterad.

Not 21 | Avsättning för pensioner och liknande förpliktelse

	2017	2016
Avsättning för personal födda 1955 och tidigare som enligt avtal har möjlighet att gå i pension från 62 års ålder	-5 916	-5 807
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelse	-5 916	-5 807

Ovanstående pensionsavsättning är inte tryggad enligt Tryggandelagen. Bolagets övriga förpliktelse avseende pensioner är täckta genom försäkringar. Pensionsavsättningen ovan, enligt 62-årsregeln, är gjord utifrån en bedömning av hur stor del av den berörda personalen som kan komma att utnyttja möjligheten att gå i förtida pension. Pensionsavsättningens storlek har beräknats med utgångspunkt från tidigare utbetalningar enligt 62-årsregeln. Om samtlig personal som omfattas av avtalet skulle gå i pension vid 62 års ålder har bolaget ett ansvar att även täcka den tillkommande kostnaden.

Not 22 | Avsättning för uppskjutna skatter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	282 652	264 688	-	-
Uppskjuten skatteskuld på årets realiserade vinster	347 197	290 278	347 197	290 278
Uppskjuten skatt avseende skattemässiga avskrivningar på fastigheter	23 671	23 671	20 211	20 211
Uppskjuten skatt avseende omvärderingsreserv av rörelsefastigheter	16 877	11 981	-	-
Avsättning för skatter	670 397	590 618	367 408	310 489

Not 23 | Övriga avsättningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Avsättning för framtida minskad bankersättning	-4 500	-	-4 500	-
Avsättning för annullationer i livaffären	-	-635	-	-635
Övriga avsättningar	-4 500	-635	-4 500	-635

Not 24 | Skulder avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Skulder till försäkringsföretag	634	330	634	330
Summa skulder avseende direkt försäkring	634	330	634	330

Not 25 | Övriga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Leverantörsskulder	10 991	8 803	10 991	8 803
Sociala kostnader	3 668	2 798	3 668	2 798
Källskatter	2 909	2 707	2 908	2 707
Inteckningslån	115 050	120 071	-	-
Övriga skulder	100 197	48 921	97 259	46 547
Summa övriga skulder	232 815	183 300	114 826	60 854

Not 26 Poster inom linjen**Ansvarsförbindelser**

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen. Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i Trafikförsäkringsföreningen. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för Trafikförsäkringsföreningen fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av Trafikförsäkringsföreningens stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot Trafikförsäkringsföreningen i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av Trafikförsäkringsföreningen visar sig otillräckliga. I egenskap av ägare av 7,7 % i Humlegården HB finns formell ansvarighet för detta bolags förbindelser.

Ställda säkerheter	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Fastighetsinteckningar	75 000	75 000		
Bankmedel	1 723	1 720		
För försäkringstekniska avsättningar (f.e.r.) registerförda tillgångar	1 931 852	1 874 406	1 931 852	1 874 406

I enlighet med 6 kap 11§ Försäkringsrörelselagen (FRL) har bolaget registerfört de placeringstillgångar som används för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid bolagets insolvens..

Not 27 Personal och löner

	Antal årstjänster		Löner och arvoden *)		ERSÄTTNINGAR UNDER 2017	Grundlön	Rörlig ersättning	Sociala avgifter	Pensionskostnader	Summa
	2017	2016	2017	2016						
Styrelse och VD	1	1	5 961	5 809	Styrelsens ordförande, Bengt-Erik Lindgren	388	-	121	-	509
Tjänstemän	281	276	171 893	170 626	Styrelsens vice ordförande, Christina Liffner	222	-	69	-	291
Övriga anställda	3	3	1 626	1 651	Styrelseledamot, Ann-Christin Norrström	157	-	49	-	206
Totalt	285	280	179 480	178 086	Styrelseledamot, Per Åhman	154	-	48	-	202
					Styrelseledamot, Joakim Alkman	157	-	49	-	206
					Styrelseledamot, Annika Bergman	151	-	47	-	198
					Styrelseledamot, Sofie Larsen	150	-	47	-	197
					Verkställande direktör, Mikael Sundquist	2 373	-	745	1 034	4 152
					Andra ledande befattningshavare (7 personer)	6 385	-	2 006	3 445	11 836
						10 137	-	3 181	4 479	17 797

*) inklusive sociala avgifter och pensionskostnader

Av ovanstående antal var 183 (170) kvinnor och 102 (110) män.

Åtagande för ålderspension

En avsättning för framtida avtalspensioner enligt krav från nya pensionsavtalet för försäkringsbranschen är beräknad till 5,8 Mkr och baseras på intern bedömning.

Medelantal och könsfördelning

Styrelse *)	Antal	
	2017	2016
Män	3	3
Kvinnor	4	4
Totalt	7	7

*) exklusive fackliga representanter

Ombud	Antal		Ersättningar	
	2017	2016	2017	2016
Allmänna ombud	10	7	150	106
Specialombud	133	132	9 566	7 309
Totalt	143	139	9 716	7 415

Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och sex av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. De två arbetstagarrepresentanterna erhåller ej något styrelsearvode. Ersättning till verkställande direktören utgörs av grundlön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättningen av grundlön samt pension. Med andra ledande befattningshavare avses i detta sammanhang företagsledningen, dock ej verkställande direktören. Alla anställda utom företagsledning, compliance och risk manager hade under 2017 möjlighet att erhålla resultatbaserad merersättning, som beslutas inför varje år av styrelsen. Detta förutsätter att bolaget uppnår ett positivt resultat samt ett antal andra affärs mål. Maximalt 27 tkr kan utgå för en heltidstjänst.

Länsförsäkringar Bergslagen 2017

VD har under 2017 uppburet arvode för arbete i styrelsen för Länsförsäkringar AB med 270 tkr (257).

Avgångsvederlag

Till verkställande direktören och övriga i företagsledningen kunde under 2017 ett avgångsvederlag på maximalt arton månadslöner utgå.

Pension

Pensionsåldern för VD är 65 år, med en ömsidig option mellan VD och Bolaget kan VD sluta vid 62 års ålder. Pensionsåldern för övriga ledande befattningshavare är 65 år. Pensionen följer pensionsavtalet FTPO8.

Till förmån för den verkställande direktören har bolaget tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens värde uppgår per 2017-12-31 till 3 634 tkr (2 983). Under 2017 har 304 tkr (316) löpande satts av till kapitalförsäkringen.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 28 Arvode och kostnadsersättningar till revisorer

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Öhrlings PriceWaterhouseCoopers, revisionsuppdrag	458	431	458	431
Öhrlings PriceWaterhouseCoopers, skatterådgivning	-	46	-	46
Öhrlings PriceWaterhouseCoopers, andra uppdrag	5	54	5	54
Totalt	463	531	463	531

Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen

	Totalt 2017	Olycksfall och sjukdom	Motor- fordon övr. klasser	Motorfordon ansvar mot tredje man	Brand och annan egen- domsskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Summa direkt försäkring	Mottagen åter- försäkring
Premieinkomst, brutto	1 345 153	74 403	388 127	197 325	563 211	36 850	21 143	1 280 960	64 193
Premieintäkt, brutto	1 314 522	67 253	378 265	195 553	553 114	36 525	20 678	1 251 295	63 227
Försäkringsers., brutto	-1 093 359	-75 856	-269 920	-177 117	-477 023	-28 690	-6 900	-1 034 433	-58 926
Driftskostnader, brutto	-200 028	-22 917	-47 589	-26 515	-92 789	-6 125	-3 470	-199 389	-639
Resultat av avgiven återförsäkring	4 975	4 968	-6 913	-16 060	20 733	2 077	170	4 975	-

VD och styrelsen intygar, så vitt vi känner till, att årsredovisningen har upprättats i enlighet med lag om årsredovisning i försäkringsföretag och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Västerås, den 14 mars 2018

Bengt-Erik Lindgren,
Ordförande

Annika Bergman

Ann-Christin Norrström

Per Åhman

Christina Liffner,
Vice ordförande

Joakim Alkman

Sofia Larsen

Linda Kamsvåg
Personalrepresentant
Suppleant

Helena Lindberg
Personalrepresentant

Mikael Sundquist,
VD

Vår revisionsberättelse har avlämnats den 14 mars 2018

Öhrlings PriceWaterhouseCoopers
Sofie Nordenborg, Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

**TILL BOLAGSSTÄMMAN I LÄNSFÖRSÄKRINGAR BERGSLAGEN,
ORGANISATIONSNUMER: 578000-9956**

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Bergslagen för 2017. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 5-34 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är beroende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller fel.

De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för den finansiella rapportering som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

Värdering av avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador utgör en väsentlig balanspost som baseras på beräkningar och bedömningar om framtida utfall av kostnaden för inträffade skador, såsom avvecklingstid och skademönster.

Bolaget använder vedertagna aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningar för oreglerade skador. Bolagets avsättningar består av ett flertal olika produkter där egenskaper hos produkterna påverkar beräkningsmodellerna.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna samt Avsättning för oreglerade skador), Not 2, Risker och riskhantering, Not 20 – Avsättning för oreglerade skador.

Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3

I värderingen av finansiella instrument i nivå 3 används icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde. Bolagets aktier i nivå 3 utgör en väsentlig del av balansposten aktier och andelar.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna samt Finansiella instrument), Not 2 – Risker och riskhantering, Not 13 och 14 – Andra finansiella placeringstillgångar.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande utgjorts av: Bedömning av utformning och testning av effektiviteten hos kontrollerna inom processerna för att beräkna oreglerade skador. Dessa kontroller avser bland annat kontroller av indata och aktuariella beräkningar samt inom processerna för skadereglering och bokföring.

Vår granskning har också omfattat bedömningar av använda aktuariella metoder och modeller. Vi har även utmanat och bedömt företagsledningens antaganden.

Vidare har utfört egna beräkningar för att säkerställa att avsättningarna är rimliga. PwC:s egna aktuarier biträde vid revisionen.

Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3

Vi har granskat bolagets processer för värdering av nivå 3-innehav. Vi har även bedömt de modeller och metoder som bolaget använder.

För värderingar som är beroende av icke observerbara indata eller som kräver en högre grad av bedömningar har vi utmanat de antaganden och metoder som bolaget använt. Vi har även baserat på bolagets värderingar utfört kontrollberäkningar.

>>>

Annat information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-4 samt 38-42. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De uppger, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen.

Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Bergslagen för år 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsd i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorsd i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsd i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsd i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB, 113 97 Stockholm utsågs till Länsförsäkringar Bergslagens revisor av bolagsstämman den 4 april 2017 och har varit bolagets revisor sedan 2010.

Västerås den 14 mars 2018

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Sofie Nordenborg
Auktoriserad revisor

Bolagets fullmäktige

BOLAGETS FULLMÄKTIGE OCH VALBEREDNING

DISTRIKTET FÖR VÄSTERÅS STAD

Göran Johansson, Västerås
Peter Lindström, Västerås
Wivi Johansson, Västerås
Mårten Bladh, Västerås
Monica Hansen, Västerås
Tomas Ekholm, Västerås
Thomas Eskilsson, Västerås
Karina Liljeroos, Västerås
Cina Koskinen, Västerås
Pamela Ernlund, Västerås
Malin Lundstedt, Västerås
Pia Nordlander, Västerås
Pia Nilsson, Västerås
Mats Eriksson, Västerås
Raid Yacoub, Västerås
Tony Blomqvist, Västerås

DISTRIKTET FÖR ÖREBRO KOMMUN

Mats Lenhammar, Örebro
Anders Holm, Örebro
Håkan Gransten, Ervalla
Britt Billingmark, Dyltabruk
Peter Einarsson, Örebro
Ingvar Ernstson, Örebro
Mikael Håstlund, Örebro
Bo Ljunggren, Örebro
Therése Hedén, Örebro
Regina Salenfors Andersson, Odensbacken
Mats Tilldal, Örebro
Helena Netz, Örebro
Catrine Östlund, Örebro
Mikael Melitshenko, Örebro

DISTRIKTET FÖR HÄLLEFORS, LINDESBERG OCH LJUSNARSBERG, NORA, KARLSKOGA OCH DEGERFORS KOMMUNER

Leif Berglund, Hällefors
Lena Lindqwist, Gusselby
Fredrik Hedborg, Kopparberg
Jan-Erik Höjjer, Degerfors
Helena Jansson, Karlskoga
Anna Berggren, Nora
Camilla McQuire, Åtorp
Barbro Fischerström, Lindesberg

DISTRIKTET FÖR SALA, FAGERSTA, SKINNSKATTEBERG, NORBERG OCH HEBY KOMMUNER

Anita Edholm, Vittinge
Per Erik Nyström, Västerfärnebo
Lotta Hiller, Runhällen
Olle Olsson, Ängelsberg
Gisela Cajbrandt, Norberg
Mats Hägglund, Sala
Johan Pettersson, Fagersta
Sebastian Rydberg, Sala

DISTRIKTET FÖR LEKEBERG, ASKERSUND, HALLSBERG, LAXÅ OCH KUMLA KOMMUNER

Bengt Olofsson, Pålsboda
Per-Anders Sättergård, Pålsboda
Per Willén, Askersund
Anna Oskarsson, Vretstorp
Anna Eriksson, Vretstorp

DISTRIKTET FÖR KÖPING, ARBOGA, KUNGSÖR, HALLSTAHAMMAR OCH SURAHAMMARS KOMMUNER

Sofie Tornin, Hallstahammar
Hans Vestholm, Kungsör
Jonna Lindman, Arboga
Johan Pettersson, Köping
Magnus Åstrand, Seglingsberg
Alexander Knutsson, Arboga
Sofie Uppsäll, Köping

VALBEREDNING

Anita Edholm, Vittinge, ordförande
Göran Johansson, Västerås, vice ordförande
Peter Einarsson, Örebro
Anna Oskarsson, Skyllberg
Camilla McQuire, Åtorp
Jonna Lindman, Arboga
Mårten Bladh, Västerås
Mikael Melitshenko, Örebro

Bolagsstyrningsrapport

Länsförsäkringar Bergslagen följer i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag, Svensk Kod för bolagsstyrning (Koden).

Bolagsstyrningsrapport tillsammans med bolagsordning, instruktion för valberedning, styrelsens arbetsordning, placeringspolicy och bolagsstämmoprotokoll, redovisas på bolagets hemsida www.lfbergslagen.se.

BOLAGSSTÄMMA

Bolagsstämman är Länsförsäkringar Bergslagens högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Bolagsstämman utgörs av fullmäktige, valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår (2017) till 58 personer.

Fullmäktige har rätt att delta vid och rösta på bolagsstämman. Deltagande eller röstning via fullmakt är inte tillåtet. Vill enskild delägare/försäkringstagare föra fram något på bolagsstämman sker detta via fullmäktige. Kontakt tas då med någon fullmäktigeledamot som kan föra fram delägarrens/försäkringstagarens synpunkt på bolagsstämman.

Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, fastställa resultat- och balansräkning samt besluta om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören.

Kallelse till bolagsstämman sker tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman. Bestämmelserna i Koden om kallelse till bolagsstämma på bolagets hemsida och om deltagande på distans tillämpas inte av bolaget. Kodens övriga bestämmelser om bolagsstämma, bland annat om styrelsens, ledningens och revisorernas närvaro samt om bolagsstämmans genomförande tillämpas av bolaget. I enlighet med Koden är avsikten att föreslå ordinarie bolagsstämma 2018 att välja styrelsens ordförande och godkänna principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagets ledning. Vid årsstämman 2018 beslutas också om arvoden.

VALBEREDNING

Bolaget har en, på bolagsstämman, vald valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Ledamöterna väljs för en mandattid om ett år. Valberedningen kommer att presentera sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma 2018. Vid bolagsstämman kommer valberedningen att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av bolagsstämman.

VALBEREDNINGENS LEDAMÖTER

Anita Edholm, ordförande, född 1957, Vittinge, invald 2001
Göran Johansson, vice ordförande, född 1949, Västerås, invald 1999
Mårten Bladh, född 1970, Västerås, invald 2003
Peter Einarsson, född 1961, Örebro, invald 2003
Mikael Melitshenko, född 1972, Örebro, invald 2015
Camilla McQuire, född 1975, Åtorp, invald 2015
Jonna Lindman, född 1963, Arboga, invald 2013
Anna Oskarsson, född 1969, Vretstorp, invald 2014

BOLAGETS STYRELSE

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning. Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter. Inga suppleanter förekommer. Styrelsen består av sju ordinarie stämмоvalda ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarrepresentanter och suppleanter till dessa. VD ingår inte i styrelsen men är adjungerad. Mandattiden för de stämмоvalda ledamöterna uppgår till två år. Avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år sker mot bakgrund av att bolagsstämman kan avsätta eller tillsätta styrelseledamot oavsett mandattid. Längre mandattid än ett år bidrar till att säkerställa kontinuitet och uppbyggnad av kompetens i styrelsen.

STÄMМОVALDA STYRELSELEDAMÖTER

(närmare presentation, se nedan)
Bengt-Erik Lindgren, ordförande
Christina Liffner, vice ordförande
Joakim Alkman
Anki Norrström
Annika Bergman
Sofia Larsen
Per Åhman

FINANSUTSKOTTETS LEDAMÖTER

Bengt-Erik Lindgren, ordförande
Per Åhman
Joakim Alkman
Mikael Sundquist, VD

ERSÄTTNINGsutskottets LEDAMÖTER

Bengt-Erik Lindgren, ordförande
Christina Liffner

BANK- OCH KREDITUTSKOTTETS LEDAMÖTER

Bengt-Erik Lindgren, ordförande
Annika Bergman
Mikael Sundquist, VD

RISK- OCH REVISIONSUTSKOTTETS LEDAMÖTER

Ann-Christin Norrström, ordförande
Christina Liffner
Sofia Larsen

PERSONALREPRESENTANTER

Ulf Nilsson
Linda Kamsvåg
Helena Lindberg, suppleant

BOLAGETS REVISOR

Sofie Nordenborg, PwC, Stockholm
Revisorsuppleant utsedd av PwC

>>>

PERSONUPPGIFTER STYRELSEN

Bengt-Erik Lindgren

Född 1950, bosatt i Stockholm, företagsekonom
Uppsala Universitet

Styrelseuppdrag

Ordförande Länsförsäkringar Bergslagen,
sedan 2012

Ledamot Länsförsäkringar Bank AB

Ledamot Humlegården Fastigheter AB

Ledamot Lansa Fastigheter AB

Vice ordförande Prevas AB

Ledamot Sunnerstaholm Invest AB

Christina Liffner

Född 1950, bosatt i Västerås, civilekonom.

Styrelseuppdrag

Vice ordförande Länsförsäkringar Bergslagen,
sedan 2012

Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen,
sedan 2004

Ledamot Endometriosisföreningen, Sverige

Ordförande Västmanlands Friidrottsförbund

Ordförande Västerås SK Fotboll

Joakim Alkman

Född 1963, bosatt i Örebro, civilekonom

Styrelseuppdrag

Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen,
sedan 2010

VD, ledamot och delägare Peridot Group

Ledamot Nethouse Sverige AB

VD, ledamot och ägare Nethouse Scandinavia AB

Ordförande Nercia Utbildning AB

Ledamot Rapp AB

Ledamot Peridot Holding

Ann-Christin Norrström

Född 1952, bosatt i Uppsala, högskoleekonom

Styrelseuppdrag

Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen, sedan 2015

Ordförande SLU Holding

Ordförande Almi Företagspartner Uppsala AB

Ordförande Diakonistiftelsen Samariterhemmet

Ledamot SH Bygg

Ledamot Uppsala stadsmission

Ledamot Länsstyrelsen I Uppsalas insynsråd

Annika Bergman

Född 1966, bosatt i Närkes Kil, lantmästare

Styrelseuppdrag

Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen,
sedan 2009

Delägare, Elgesta Förvaltning AB

Ägare, Agromind

Vice ordförande Gröna Arbetsgivare

Ledamot Biototal Group AB

Ledamot Högsta Christinehof Förvaltning

Ledamot XL Bygg

Ledamot Folk och Försvar

Ledamot Örebroporten AB

Sofia Larsen

Född 1972, bosatt i Örebro, civilekonom

Styrelseuppdrag

Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen,
sedan 2016

Ordförande Jusek

Per Åhman

Född 1954, bosatt i Västerås, specialist

allmänmedicin

Styrelseuppdrag

Ledamot i Länsförsäkringar Bergslagen,
sedan 2008

Ledamot Medecora Åhman AB

Ulf Nilsson

Född 1958, bosatt i Örebro, lantbruksutbildad

Verksamhet

Distriktschef lantbruk

Styrelseuppdrag

Personalrepresentant i Länsförsäkringar

Bergslagens styrelse sedan 2009

Linda Kamsvåg

Född 1977, bosatt i Västerås, magisterexamen

i företagsekonomi med inriktning mot

ekologisk ekonomi

Verksamhet

Hållbarhetsstrateg

Styrelseuppdrag

Ordförande i Länsförsäkringar Bergslagens

SACO-klubb

Personalrepresentant (suppleant) i Länsförsäk-

ringar Bergslagens styrelse sedan 2014

Helena Lindberg

Född 1978, bosatt i Västerås, högskolekurser i
ekonomi

Verksamhet

Banktjänsteman

Övriga uppdrag

Personalrepresentant i Länsförsäkringar

Bergslagens styrelse sedan 2015

Ordförande Länsförsäkringar Bergslagens

FTF-klubb

Bolagets verkställande direktör

Mikael Sundquist

Född 1961, bosatt i Västerås, civilekonom,

verkställande direktör

Styrelseuppdrag

Ledamot Länsförsäkringar AB

Ordförande Handelskammaren Mälardalen

Länsförsäkringar Bergslagens revisor

Sofie Nordenborg

Född 1978, auktoriserad revisor, PwC, Stockholm

Revisorssuppleant, PwC, Stockholm

STYRELSENS ARBETSORDNING

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för
sitt arbete. Översyn av arbetsordningen sker
fortlöpande.

STYRELSENS SAMMANTRÄDEN

Styrelsen har under räkenskapsåret 2017 haft
7 ordinarie och två extra sammanträden.

NÄRVARO STYRELSENS SAMMANTRÄDEN 2017

Bengt-Erik Lindgren: 9 sammanträden

Christina Liffner: 9 sammanträden

Joakim Alkman: 9 sammanträden

Ann-Christin Norrström: 9 sammanträden

Annika Bergman: 8 sammanträden

Sofia Larsen: 9 sammanträden

Per Åhman: 9 sammanträden

Denna bolagsstyrningsrapport har inte
granskats av bolagets revisor.

Företagsledningen

Mikael Sundquist
Verkställande direktör

Ann-Christin Lindahl
Affärsområde bank

Ann-Christin Palmér
Personalchef

Anna-Maria Wallin
Kommunikationschef

Bjarne Lindén
Områdeschef Skador

Jan-Åke Eriksson
Affärsområdeschef Försäkring

Jenny Vedholm
Chef för affärsutveckling och IT

Pia Heldesjö
Ekonomi- och finanschef

Styrelsen

Bengt-Erik Lindgren
Ordförande

Christina Liffner
Vice ordförande

Annika Bergman

Ann-Christin Norrström

Joakim Alkman

Per Åhman

Sofia Larsen

Linda Kamsvåg
Personalrepresentant

Ulf Nilsson
Personalrepresentant

Helena Lindberg
Personalrepresentant

Ord och uttryck

ALLMÄNT

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsavtal direkt mellan bolaget och försäkringstagaren. Till skillnad från indirekt försäkring är bolaget direkt ansvarig gentemot försäkringstagaren.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det klätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkras bolaget de tecknade försäkringarna – helt eller delvis – hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda bolaget och om mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos det sistnämnda bolaget.

Affär för egen räkning (f.e.r.)

Med affär för egen räkning avses den del av försäkringsaffären som försäkringsbolaget själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

TERMER I RESULTATRÄKNINGEN OCH RESULTATANALYSEN

Premieinkomst

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkt

Avser, kort uttryckt, den premieinkomst som belöper på räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfalldagar under året och avser som regel en försäkringstid på ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en avsättning som kallas avsättning för ej intjänade premier. Motsvarande avsättning vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året. Se även kvardröjande risker. Premieintäkten för året består således av följande poster: avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus premieinkomst under året minus avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Kapitalavkastning överförd från försäkringsrörelsen

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, uppsamlas hos bolaget ett kapital som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital överförs i resultatredovisningen från kapitalförvaltningen till skadeförsäkringsrörelsen under benämningen kapitalavkastning överförd från försäkringsrörelsen.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av avvecklingsresultat på tidigare års avsättning för oreglerade skador. I utbetalda försäkringsersättningar ingår kostnaderna för skadereglering.

Driftskostnader

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning av försäkringsavtal och kostnader för administration. Kostnaderna för skadereglering redovisas under försäkringsersättningar.

Avvecklingsresultat

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel, i bokslutet, i avsättning för oreglerade skador. Att bedöma kommande utbetalningar kan av många olika skäl vara svårt. Inflationsutvecklingen kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

TERMER I BALANSRÄKNINGEN

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattande benämning på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring.

Avsättning för ej intjänade premier

En avsättning som i princip motsvarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs till nästkommande år.

Avsättning för kvardröjande risker

Om avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfalldag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar med mera) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda skadeersättningar som kallas avsättning för oreglerade skador. I denna avsättning ingår även den beräknade kostnaden för att slutreglera de skador som ingår i avsättningen.

Avsättning för återbäring

Avsättning för återbetalning (återbäring) som tilldelats kunderna men vid bokslutstillfället ännu inte betalats ut.

Säkerhetsreserv

Kollektiv säkerhetsbetingad förstärkning till de försäkringstekniska avsättningarna i skadeförsäkring.

Utjämningsfond

Skadeförsäkringsrörelse är av naturliga skäl utsatt för betydande svängningar i årsresultaten, främst beroende på antalet storskador och deras omfattning. För att utjämna dessa svängningar har till och med 1990 skattefri avsättning kunnat ske till en fond som kallas utjämningsfond. Ytterligare avsättning får inte göras. Fonden får användas till att täcka förlust på försäkringsverksamheten eller totalt.

Periodiseringsfond

Svensk skattelagstiftning medger under vissa förutsättningar avsättning till periodiseringsfond. Avsättning får ske med högst 25 procent av den taxerade inkomsten. En avsättning skall återföras till beskattning senast sjätte året efter avsättningen. Genom avsättning till periodiseringsfond kan en skattemässig resultatutjämning ske mellan olika år.

Avsättning för uppskjuten skatt

Avsättning för uppskjuten skatt på realiserade vinster på placeringstillgångar samt på skillnaden mellan bokförd och skattemässig värdering på fastigheter.

Fond för verkligt värde

Skillnaden mellan placeringstillgångarnas verkliga värde och anskaffningsvärde efter avdrag för uppskjuten skatt.

ÖVRIGA TERMER OCH NYCKELTAL

Konsolideringskapital

Sammanfattande benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver och uppskjutna skatteskulder.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapitalet och premieinkomst för egen räkning, uttryckt i procent. Konsolideringsgraden – beräknat på detta sätt – är det mått på kapitalstyrka som används i försäkringsbranschen.

Kapitalbas enligt Sovens II

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom kan, inom vissa gränser, upptagna förlagslån också räknas in.

Skadeprocent (f.e.r.)

Försäkringsersättningar för egen räkning i förhållande till premieintäkt för egen räkning.

Driftskostnadsprocent (f.e.r.)

Driftskostnader för egen räkning i förhållande till premieintäkt för egen räkning.

Totalkostnadsprocent (f.e.r.)

Summan av skadeprocent (f.e.r.) och driftskostnadsprocent (f.e.r.).

SCR

Solvenskapitalkravet (SCR) beräknas utifrån alla kvantifierbara risker i verksamheten och ska med 99,5 procent sannolikhet garantera att bolaget inte blir insolvent under en ettårsperiod. Kapitalkravet ska beräknas utifrån följande risker, skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk.

MCR

Minimikapitalkravet (MCR) beräknas till en summa som med 85 procent sannolikhet ska täcka det värsta tänkbara scenariot, till exempel en börskrasch.

